24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1941
МАЙ
24
ШАМАТКУН
120 (5835) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Тăванлă республикăсенчи физкультурниксен спартакиади умĕн

Кăçалхи августăн 3—7-мĕшĕсенче Хусанта РСФС Республикине кĕрекен нациллĕ 9 республикăри физкультурниксен спартакиади пулса иртет. Вăл спартакиадăна пирĕн республикăри физкультурниксем те хутшăнаççĕ.

Автономлă республикăсем Ленинăн—Сталинăн наци политикине пурнăçа кĕртсе пырса тунă пысăк çитĕнӳсенчен пĕри вăл — физкультура анлăн сарăлса кайни пулса тăрать. Юлашки çулсем хушшинче физкультура енĕпе пысăк çитĕнӳсем тунă. Физкультурниксен йышĕ, вĕсен мастерлăхĕ ӳсрĕ, физкультура халăхсен йăлине кĕчĕ.

Спартакиада юлашки çул хушшинче, иртнĕ çулта пулнă спартакиада хыççăн, спорт енĕпе тунă çитĕнӳсене кăтартса памалла, мастерсен йышне ӳстермелле. Çавăнпа пĕрлех, вăл тăванлă республикăсенчи физкультурниксен паха опычĕсемпе паллашма пулăшмалла. Çаксем ĕнтĕ вĕсем физкультурăпа спорт ĕçне малалла татах та вăйлăн сарса пыма, ку ĕçре çĕнĕ çитĕнӳсем тума май параççĕ.

Спартакиадăра малти вырăна тухас тесен, пирĕн унта хутшăнма халех хатĕрленсе пымалла. Физкультура организацийĕсемпе спорт обществисен иртнĕ çулти спартакиадăра пулнă çитменлĕхсене тĕплĕн шута илсе ĕçлемелле, вĕсене кăçал текех тумалла мар. 1939 çулта автономлă 9 республикăри спартакиадăра Чăваш республикинчи физкультурниксен команди иккĕмĕш вырăн йышăнчĕ пулсан, 1940 çулта виççĕмĕш вырăна çеç йышăнчĕ. Уйрăмах пирĕн республикăри физкультурниксем пĕлтĕр пăшалтан перес енĕпе питĕ кая юлнă. Çавăн пекех, шыв спорчĕпе те мухтанмалла мар.

Чăваш АССР Совнаркомĕ çак кунсенче спартакиадăна хатĕрленес ыйтупа ятарласа постановлени йышăнчĕ. Совнарком хăйĕн постановленийĕнче физкультура организацийĕсемпе спорт обществисем, райсоветсен исполкомĕсем спартакиадăна хатĕрленес тĕлĕшпе пачах çителĕксĕр ĕçленине палăртрĕ. Тĕрĕссипе илсен, ку ĕçе халĕ те пикенсе тытăнман-ха. Паллах, ку ĕçе малашне те çаплипех хăварма май çук, ĕç хăй тĕллĕн пулса пырасси çине шанса ларма пăрахмалла, çӳлте асăннă организацисен спартакиадăна хатĕрленес ĕçе халех пикенсе тытăнмалла.

Кӳршĕри республикăсенчи: Тутар, Мордва, Мари республикисенчи хаçатсем пĕлтернĕ тăрăх, унта спартакиадăна хатĕрленес ĕç хĕрӳллĕн пырать, вĕсем, уйрăмах Тутар республикинчи физкультурниксем, малти вырăна тухассишĕн чăннипех пикенсе кĕрешеççĕ. Пирĕн республикăри физкультурниксем те вĕсенчен юлмалла мар. Спартакиадăн ăнăçлăхĕ хатĕрленӳ ĕçĕнчен килнине яланах асра тытас пулать.

Спортăн пур енĕсене те вăйлăн сарса пырса, спартакиадăна лайăх хатĕрленнипе кĕтсе илме тата унта малти вырăна тухма пирĕн условисем çитĕклĕ. Шыв спортне илсен, Тутар республики пекех, эпир те Атăл тăрăхĕнче пурăнатпăр, ку енĕпе юлма пирĕн нимĕнле сăлтав та çук, шыв спортне хакламасăр, ун çине çиелтен пăхас йăлана пăрахни кирлĕ. Спортăн ытти енĕсене илсен те çавнах калама малла.

Кăçал хĕлле тата çуркунне физкультура енĕпе иртгернĕ массăллă мероприятисем физкультурăпа спорт ĕçне çĕнĕрен пиншер çын явăçтарчĕç. Вĕсем хушшинче пултаруллă физкультурниксем йышлă. Спартакиадăна хатĕрленсе пынă май пирĕн вĕсене палăртмалла.

Спартакиадăна хатĕрленнĕ вăхăтра: июнь-июль уйăхĕсенче çăмăл атлетика, шывра ишес т. ыт. енĕпе те ăмăртусем пулса иртмелле. Çавăн пекех, физкультурниксен республикăри спартакиади пулмалла. Çак ăмăртусемпе спартакиадăна хатĕрленнĕ май, районсенче, коллективсенче массăллă ăмăртусем туса иртермелле. Вăл ăмăртусенче лайăх результатсем кăтартнă физкультурниксене палăртмалла, вĕсенчен республикăри спартакиадăна яма командăсем тумалла. Республикăри спартакиадăра мала тухнă физкультурниксем Хусанта пулса иртекен спардакиадăна кайма тивĕç илеççĕ.

Спортăн пур енĕпе те тренировка ĕçне сарса пымалла. Мĕншĕн тесен спартакиада программине спортăн пур енĕсем те кĕреççĕ. Пирĕн республикăран каякан командăн участникĕсем спортăн пур енĕпе те мала тухма пултарччăр тесен, тренировка ĕçне çӳлĕ вырăна лартмалла.

Спартакиадăна хатĕрленсе пыни физкультурăн вырăнти коллективĕсен ĕçне çирĕплетме, çĕнĕрен коллективсем организацилеме пулăшмалла. Спорт енĕпе ку таранччен тунă результатсене çĕнетмелле, çĕнĕ мастерсем палăртмалла. Физкультура ĕçне татах та массăллăрах ĕç туса хумалла.

Çуллахи сезонра физкультура енĕпе туса иртгерекен ĕçсене пĕтĕмпех спартакиадăна хатĕрленессипе таччăн çыхăнтарса пырас пулать. Профсоюзсен, комсомолецсен çуллахи массăллă кроссĕсене активлăн хутшăнса, ăнăçлăн иртгересси спартакиадăна хатĕрленес çĕрте те пысăк вырăн йышăнса тăрать. Çавăнпа та çак ĕçсене пĕтĕмпех пĕр-пĕринпе çыхăнтарса туса пымалла.

Профсоюз, комсомол организацийĕсен, райсовет исполкомĕсен спартакиадăна хатĕрленес ĕçре физкультура организацийĕсене пур майпа та пулăшса пымалла. Кашни физкультура коллективĕн, кашни спорт обществин хăйĕн представительне тăванлă республикăсенчи физкультурниксен спартакиадине яма тивĕç илессишĕн кĕрешмелле.

Тăванлă 9 республикăри физкультурниксен спартакиади халăхсен сталинла туслăхне, нациллĕ республикăсенчи халăхсен культурăпа хуçалăх строительствинчи çитĕнĕвĕсенчен пĕрне — физкультура ӳсĕмне кăтартса парать. Вăл Ленин—Сталин партине чĕререн парăнса тăракан совет çамрăкĕсем тăван çĕршыва çирĕп кăкăрпа тăрса сыхлама яланах хатĕр тăнине татах тепĕр хут кăтартса парĕ.

Кашни колхозăн хуçалăха ӳстерсе пымалли план пулмалла

Чăваш республикинчи колхозсен хуçалăхĕ пуянлансах пырать. Нумай колхозсенче сысна, кайăк-кĕшĕк, мăйракаллă шултра выльăхсен фермисем пур. Колхозсенче обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетекен фермăсен шучĕ йышланать. Çапла вара колхозсем ялхуçалăх производствин комбиначĕсем пекех пулса тăчĕç. Кашни колхозăн строительство валли тата хуçалăха ӳстерсе пыма укçа-тенкĕ пур. Анчах хăшпĕр çĕрте çав укçапа плансăр тата вырăнсăр усă кураççĕ. Тепĕр чухне укçине нумай тăкаççĕ, хуçалăх ӳссе пыни курăнмасть.

Уйрăм колхозсем çывăхри колхозсене арман авăртма каяссине пĕтерес тĕлĕшпе хăйсем арман лартма шутлаççĕ. Çакăн пек колхозсем вара пур учрежденисенчен те двигатель ыйтма тытăнаççĕ. Паллах, çав двигательсем пĕлĕт çинчен персе анмаççĕ. Вăл двигательсене уйрăм план тăрăх параççĕ, мĕншĕн тесен пирĕн социализмлă промышленность çирĕп план тăрăх ĕçлет. Çакна хăшпĕр колхозсем ăнланса илмен, двигательсем т. ыт. хăйсем ыйтакан машинăсене параймасан кăмăлсăр юлаççĕ.

Çакăн пек ан пултăр тесен, манăн шутпа, Чăваш республикинчи колхозсен хăйсен тупăшне кура, хуçалăха ӳстерсе пымалли тата строительствăсен планне тумалла. Эпĕ вăл плана кашни колхозрах ик-виçĕ çуллăха тума кирлĕ тесе шутлатăп.

Колхоз çак плана райсовет исполкомĕсем тата ВКП(б) райкомĕсем ертсе пынипе тумалла. Ун хыççăн колхозниксен пухăвĕнче çирĕплетмелле.

Колхозсем çавăн пек плана туни Чăваш АССР Совнаркомне хăш колхоза çитес ик-виç çул хушшинче мĕнле япаласем кирлине пĕлме тата вĕсене тупса пама май парать. Чăваш АССР Совнаркомĕ колхозсем валли машинăсем т. ыт. те туянма СССР Совнаркомне ыйту тăратать. Çапла вара колхозсем кирлĕ хатĕрсене вăхăтра туянма пултараççĕ.

Калăпăр, колхоз план тăрăх 1941 çулта электростанци лартма, 1942 çулта выльăх-чĕрлĕх усрамалли вите тума палăртнă пултăр. Чăваш АССР Совнаркомĕ çав колхоза 1941 çулта двигательпе динамо пама, 1942 çулта вите тума стройматериалсем пама палăртать.

Колхозсене хуçалăх планне туни пысăк пулăшу пама пултарать. Вăл план укçа-тенкĕне вырăнлă çĕре яма тата хуçалăха план тăрăх йĕркеллĕ аталантарса пыма пулăшать.

П. ПУМПӲР.

СССР Верховный Совечĕн депутачĕ, Совет Союзĕн Геройĕ, авиаци генерал-лейтенанчĕ.

Çурçул планне срокчен тултарар!

Обязательствăсем илчĕç

ÇĔМĔРЛЕ, майăн 23-мĕш. (**Телефон тăрăх, хамăр корр.**). «Большевик» заводри пур цехсенче те дзержинецсен чĕнĕвне пысăк активлăхпа сӳтсе явaççĕ. Ĕнер хуçалăхлă производствăллă активăн канашлăвĕ пулса иртрĕ.

Актив çурçулри плана срокчен тултарма заводăн мĕнле майсем пуррине тĕплĕн тишкерсе тухнă хыççăн, çакăн пек обязательствăсем илчĕ:

Çурçул планне июнĕн 28-мĕшĕнче тултармалла;

Экстрактăн хăйне ларакан хакне 4 процент чакармалла;

Ĕç тухăçлăхне планран иртгерсе 2 процент ӳстермелле;

Ĕç укçи фондне икĕ процентран кая мар перекетлемелле.

Çак обязательствăна тултарассишĕн цехсем, бригадăсем, сменăсем тата уйрăм рабочисем пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлессине татах та анлăрах сарса пыма пулаççĕ.

Çуртрисене паян-ыранах акса пĕтермелле!

Акса пĕтернĕ

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Халь районри «Красный Октябрь» колхоз тĕштырăсемпе пăрça йышши культурăсене акса пĕтерчĕ.

Çураки ĕçĕсенче суха тăвакансенчен П. Щетинкин, И. Иванов, акакансенчен Ф. Титов, М. Евграфова юлташсем нормăна 170—200 процента çити тултарса пычĕç.

Бригадăсенче 2 кунта пĕрре стена хаçачĕсем тухса тăчĕç. Стена хаçачĕсем кăларас тĕлĕшпе учительницăсем Викторовăпа Кузнецова юлташсем тăрăшса ĕçлерĕç, вĕсемех хире хаçат-журналсем тухса вуласа пачĕç.

Б. НИКИТИН.

Колхоз председателĕ яланах бригадăсенче

ШАХАСАН. Шăхаленчи «Гигант» колхоз иртнĕ çулсенче кая юлса пынă. Ĕçе япăхтарса янăшăн колхоз председателĕ пулса ĕçленĕ Потапов юлташа ĕçрен хăтарчĕç. Халĕ Шупашкарти колхоз техникумĕнчен вĕренсе тухнă Павлов юлташа суйласа лартнă.

Павлов юлташ шкулта илнĕ теориллĕ пĕлĕве халĕ практикăра тĕрĕслет. Ăна кашни кунах хирте бригадăсенче, звеносенче курма пулать. Уйрăмăнах вăл сеялкăсем мĕнле ĕçленине час-часах тĕрĕслет.

— Иртнĕ çулсенче пирĕн колхозниксем сеялкăпа акассине хакламан. Алăпа акнисем пулкаланă. Кăçал эпир пĕр пĕрчĕ те алăпа акмастпăр,—тет Павлов юлташ.

Сеяльщиксем Дмитриев тата Антонов юратса ĕçлеççĕ. Кунне 13 ретлĕ сеялкăпа 14—15 гектар акаççĕ. Хире ирех тухса тĕттĕм пулнă чухне тин таврăнаççĕ.

Сухалакансем Викторинов, Борисов, пĕр плугпа кунне 1,25 гектар сухалас вырăнне 1,33 гектар сухаласа, нормăна 107 процент тултараççĕ. Сӳрелекенсем Кириллова тата Яковлева, кунне 3,75 гектар сӳрелес вырăнне 4,20 гектар сӳрелесе, плана ытлашшипех тултараççĕ. Химизаторсем Капитоновăпа Михайлова юлташсем аван ĕçлеççĕ. Вĕсем вăрлăхсене формалин шывĕпе вăхăтра тата çителĕклĕ çуса параççĕ.

Колхоз председателĕ Павлов юлташ пĕр кунхи ĕçсене итог тăвать, унта тепĕр кун тумалли ĕçсем тăрăх бригадирсене наряд парать.

В. НИКАНОРОВ.

Стахановла ĕçлерĕç

КАЛИНИНО. Мăн Явăшри Ленин ячĕпе тăракан колхозăн план тăрăх çурхи тырăсене 6 кун хушшинче акса хăвармалла пулнă. Çак плана колхоз вăхăтра тултарчĕ — майăн 17-мĕшĕнче мĕнпур тĕштырăсене акса пĕтерчĕ. Колхозниксем çуракинче стахановла ĕçлерĕç. Сеяльщиксенчен Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕ С. Тимаров кашни сошник пуçне 1,05 гектар, Е. Козлова—1,04 гектар, И. Александров — 1,02 гектар, И. Курицын — 1,06 гектар акнă. Плугарьсем: М. Ефремов кашни кун 1,25 — 2,17 гектар, А. Шарикова — 2,05 гектар, М. Сырой — 1,56 гектар сухаланă. Сӳрелекенсенчен В. Мосолов норма тăрăх 6 гектар вырăнне кашни кун 13,97 гектар тата Н. Члтрик — 7 гектар сӳреленĕ.

Çураки вăхăтĕнче колхозниксем валли столовăй уçнă, уйра ĕçлекенсене кашни кун виçĕ хут вĕри апат пĕсерсе панă.

П. ЕФРЕМОВ.

—o—

Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставки уçăлас умĕн

Майăн 25-мĕшĕнче Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставки уçăлать. Майăн 22-мĕшĕнче выставка территорийĕ çинче праздника хатĕрленсе çитнĕ.

Кăнтăрла Главвыставком председателĕ СССР Çĕрĕç Халăх Комиссарĕ И. А. Бенедиктов юлташ чылай павильонсене пăхса тухнă. Литва, Латви, Эстони союзлă республикисен павильонĕсене уçма хатĕр тесе йышăннă тата отлично тесе хак панă.

Çавăн пекех «Механизация» павильона та йышăннă. Академик Т. Д. Лысенко «Зерно» павильона йышăнать.

Выставка территорине ешĕллетсе çитереççĕ. Молдаван ССР, Литва, Латви тата Эстони павильонĕсем умĕнче чечеклĕ вырăнсемпе площадкăсем туса йĕркеленĕ. Йывăç тĕммисемпе çырла йывăççисем çулçă сарма пуçланă. Боярышник, крыжовник тĕммисем симĕсленнĕ, вĕренесемпе çăкасен пирвайхи çулçисем сарăлнă.

* * *

Выставкăра стендсем умĕнче кашни кунах лекцисемпе калаçусем пулаççĕ. Зонăсемпе отраçлĕсен павильонĕсенче лекцисемпе докладсем пурĕ 120, калаçусем 1500 яхăн иртгереççĕ.

Павильонсенчи стендсем умĕнче калаçусене колхозлă ялти чаплă çынсем —Е. Саух, М. Худолий, тракторист Ишенко, комбайнерсем — Оськин, Многолетний тата ытти нумай юлташсем иртгереççĕ. Вĕсем хăйсен стахановла ĕçĕн опычĕсем çинчен каласа параççĕ.

* * *

Майăн 24-мĕшĕнче кăнтăрла 12 сехетре павильонсене тата пĕтĕм выставкăна уçма хатĕрленсе çитнине юлашки хут татăклăн тĕрĕслесе тухнă.

Çуракинче пысăк тухăçлăхпа тата лайăх пахалăхпа ĕçленĕшĕн ВКП(б) райкомĕсем тата ĕççынни депутачĕсен районсенчи Совечĕсен исполкомĕсем тăратнă тăрăх, ялхуçалăхĕнче малта пыракансен республикăри Хисеп хăми çине кĕртнĕ:

60. **Чкаловски МТС,** çуракинче трактор ĕçĕсен планне майăн 20-мĕш тĕлне 101% тултарнă (план тăрăх, çемçе суха çине куçарса шутласан, 5.030 гектар ĕçлемелле пулнă пулсан, 5.078 гектар ĕçленĕ).

61. **Кольцовкăри Сталин ячĕпе тăракан колхоз** (председателĕ С. К. Коротков, колхоз агрономĕ Г. А. Мартынов, пуçламĕш парторганизаци секретарĕ П. П. Пупин юлташсем) — Вăрнар районĕ. Колхоз ир акмалли тĕштырă культурисене 5 кун хушшинче акса пĕтернĕ, çурхи тĕштырă культурисене пурне те хĕреслĕ майпа тата агротехника енчен пысăк пахалăхпа акнă.

62. **Н. Николаев** — Тăвай районĕнчи «Искра Ильича» колхоз конюхĕ, ака пуçланиччен лашасене лайăх чĕртсе хатĕрленĕ.

63. **«Социализм» колхоз** (председателĕ А. К. Карпов юлташ) — Сĕнтĕрвăрри районĕ. Колхоз ир акмалли тĕштырă культурисене 5 кун хушшинче, агротехника енчен пысăк пахалăхпа акса пĕтернĕ.

64. **Чкалов ячĕпе тăракан колхоз** (председателĕ Я. П. Охотников юлташ) — Сĕнтĕрвăрри районĕ. Колхоз ир акмалли тĕштырă культурисене 5 кун хушшинче, агротехника енчен пысăк пахалăхпа акса пĕтернĕ.

65. **И. С. Степанов** — Сĕнтĕрвăрри районĕнчи «Социализм» колхоз сеяльщикĕ, лашапа ĕçлемелли 13 ретлĕ сеялкăпа норма тăрăх 7 гектар вырăнне кашни кун 14-шар гектар акать.

66. **А. В. Баданов** — Тăвай МТС трактористчĕ, «СТЗ» тракторпа ĕçлесе, норма тăрăх 15 гектар вырăнне сменăра 25-шер гектар акать.

Колхозниксем ĕç нормине ытлашшипех тултараççĕ

СОВЕТСКОЕ, майăн 22-мĕш. (**Телефонпа**). Районра тĕштырăсене акса пĕтернĕ колхозсем кашни кунах нумайланса пыраççĕ. Майăн 20-мĕшне çуртрисене пĕтĕмпе 10 пин гектар ытла, клевер 1405 гектар акса хăварнă.

Район кăçал вăтам шутпа кашни гектартан 17 центнер тĕштырă туса илессишĕн Элĕк районĕпе ăмăртса ĕçлет. Çак обязательствăна пурнăçлас тĕлĕшпе нумай колхозсем çуракине лайăх тĕслĕхсемпе вĕçлерĕç. Чемей ялсоветне кĕрекен «Страж революции» колхоз (председателĕ Ущелькин юлташ) тĕштырăсене 5 кун хушшинче, пĕтĕмпех машинăпа тата яровизациленĕ вăрлăхпа акса хăварчĕ. Ку колхоз виççĕмĕш çул ĕнтĕ ялхуçалăх выставкинче пулать.

Хурамал ялсоветĕнчи колхозсем ака ĕçĕсене 6 кун хушшинче вĕçлерĕç. Тĕштырăсене пурне те машинăпа акнă. «Чекист» колхозра М. Ижеевăпа Беляков юлташсем ĕç нормине куллен 120—130 процент тултарса пычĕç.

Николаевскинчи Сталин ячĕпе тăракан колхоз (председателĕ Сорокин юлташ) паха тĕслĕхсем кăтартрĕ. Тĕштырăсене 5 кун çурăра 159 гектар çинче акса хăварчĕ. Колхозниксем ака ĕçĕн графикне туллин пурнăçлассишĕн тăрăшса ĕçлерĕç. М. Игнатьевпа А. Савельев юлташсем ĕç нормине 150-шар процент, Т. Петрова, П. Алексеев юлташсем — 130-шар процент, А. Козлов юлташ — 125 процент тултарса пычĕç.

Колхозри сеяльщиксем уйрăмах лайăх ĕçленине кăтартмалла. П. Алексеев 13 ретлĕ сеялкăпа 13,5 гектар, С. Васильев — 13 гектар, А. Толстов 11 ретлĕ сеялкăпа 11 гектар акса пынă. Вĕсем кашни сошник пуçне пĕрер гектар акнă.

ВКП(б) райкомĕпе райсовет исполкомĕ çав колхоза республикăри Хисеп хăми çине кĕртме палăртнă.

Етĕрне МТ Станцин 9-мĕш бригадинчи трактористсем (бригадирĕ Лавров юлташ) ĕç нормине ытлашшипех тултараççĕ. Тракторист Никифоров сменăри нормăна 196 процент, Андреянов — 160 процент тултарса ĕçлеççĕ.

Тĕштырăсене акса пĕтернĕ колхозсем пахча-çимĕçсем лартма тытăннă. Качикассинчи «Машина», Хурамалăхри Калинин ячĕпе тăракан колхозсем кантăр акаççĕ. Изедеркăри «Ядро», Уйкас Асламасри «Искра» колхозсем çĕрулми лартаççĕ. Килтĕшри Степан Разин ячĕпе тăракан колхозра пахчаçимĕçсем тăвас тĕлĕшпе уйрăм звено ĕçлет. Вăл звенора 6 çын иртен пуçласа каçченех хăйсен участокĕ çинче ĕçлет.

Н. ПУШКИН.

Ăмăрту сарăлать

ÇĔМĔРЛЕ. МТ Станцин комсомолец Романов ертсе пыракан пĕрремĕш номерлĕ бригадинче социализмлă ăмăрту сарăлса пырать. Трактористсем ĕç тухăçлăхне ӳстерес тĕлĕшпе паха тĕслĕхсем кăтартаççĕ. Бригадăн пĕтĕмпе 415 гектар сухаламалла пулсан, майăн 20-мĕш тĕлне 435 гектар сухаласа, плана 105 процент тултарнă. Çак бригадăра çураки вăхăтĕнче 232 тенкĕлĕх горючи перекетленĕ. Тракторист С. Чекменев, ĕççынни депутачĕсен район Совечĕн депутачĕ, норма тăрăх 5,4 гектар вырăнне кашни кун 7 гектар е ытларах та сухалать. Ку таринччен вăл 5,2 процент горючи перекетленĕ.

Трактористсем коммунист С. Медведев тата комсомолец Аношин юлташсем пысăк тухăçлăхпа ĕçлеççĕ. Вĕсем куллен 6,8 гектар сухаласа нормăна 148 процент таран тултарса пыраççĕ. Тракторист Иван Булыгин трактористсен курсĕнчен кăçал çеç вĕренсе тухнă, вăл та хăйĕн нормине ытлашшипех тултарса пырать: кашни кун 6—10 гектар сухалать. (**Хамăр корр.**).

Кролик пăхакансен курсĕ

ИШЛЕЙ. Мăн-Мамăшри промартель клубĕнче кролик фермисенче ĕçлекен колхозниксен курсĕ уçăлчĕ. Унта 40 çын вĕренет.

Н. ЯШКОВ.

УКЕРЧЕК ÇИНЧЕ: Канаш районĕнчи Чапаев ячĕпе тăракан колхоз хирĕнче тракторпа суха тăваççĕ. Г. Костин фото-ӳкерчĕкĕ.

Республикăри колхозсем майăн 20-мĕш тĕлне мĕн чухлĕ акнине кăтартакан сводка

(Процентпа)

РАЙОНСЕМ	Пĕтĕмпе акнă	Тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсем пĕтĕмпе
Улатăр	58,8	60,9
Элĕк	75,1	87,9
Вăрнар	66,4	76,5
Йĕпреç	71,3	85,9
Ишлей	50,5	60,9
Калинински	86,0	98,2
Канаш	75,2	84,3
Куславкка	42,2	48,7
Комсомольски	86,6	86,0
Красноармейски	59,7	72,4
Хĕрлĕ Чутай	79,0	97,3
Кувакино	55,8	60,7
Сĕнтĕрвăрри	43,8	56,6
Октябрьски	50,3	62,1
Первомайски	36,9	89,9
Пăрачкав	61,5	70,4
Советски	74,2	90,8
Сĕнтĕр	58,2	69,3
Вăрмар	58,1	66,0
Çĕрпӳ	57,8	71,0
Шупашкар	60,8	77,7
Чкаловски	91,4	102,0
Шăмăршă	67,3	75,1
Шăхасан	66,5	71,1
Çĕмĕрле	71,4	89,7
Етĕрне	56,3	72,4
Елчĕк	78,8	90,3
Тăвай	59,6	66,7
Шупашкар хули	45,7	70,0
Пĕтĕм республикипе	66,0	77,3

Тракторсемпе çурхи ĕçсен планне майăн 20-мĕшне мĕн чухлĕ тултарнине кăтартакан сводка

МТС-сем	Мĕнпур ĕçсене туса пыни (суха çине куçарса гектарпа)	Çурхи ĕçсене миçе процент тултарнă
Улатăр	3250	51,5
Элĕк	1766	35,3
Вăрнар	3758	73,6
Йĕпреç	3059	85,0
Ишлей	2799	63,6
Канаш	2970	69,0
Куславкка	1140	23,2
Комсомольски	4004	75,7
Красноармейски	1872	38,0
Хĕрлĕ Чутай	1328	45,7
Кувакино	4427	59,8
Сĕнтĕрвăрри	1016	48,3
Первомайски	2949	68,5
Пăрачкав	3870	47,2
Сĕнтĕр	2635	69,4
Вăрмар	3788	49,2
Çĕрпӳ	1933	34,5
Шупашкар	935	29,5
Чкаловски	5078	101,0
Шăмăршă	1736	41,3
Шăхасан	4094	75,7
Çĕмĕрле	1638	48,2
Етĕрне	1431	34,4
Елчĕк	5697	71,0
Тăвай	2683	59,6
Республикипе	69856	56,2

* * *

Майăн 20-мĕшне пирĕн республика çуртри акас плана 60 процент тултарнă. Тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсене 77,3 процент акнă. Чкаловски район ку культурăсем тăрăх ака планне пĕтĕмпех тултарнă. Калининскипе Комсомольски районсем те вăл ĕçе вĕçленĕпе пĕрех.

Çуракире Куславкка, Ишлей, Сĕнтĕр, Октябрьски, Сĕнтĕрвăрри, Советски тата Улатăр районĕсем халĕ те юлса пыраççĕ.

Чылай районсенче çураки ĕçĕ кая юлса пыни — тракторсемпе тата сеялкăсемпе начар усă курнинчен килет. Элĕк, Шупашкар, Етĕрне т. ыт. машинно-тракторнăй станцисем çителĕксĕр ĕçлеççĕ. Ку районсенче тракторсем, тĕрлĕ сăлтавсене пула, час-часах ĕççĕр ларнине курма пулать. Хăшпĕр çĕрте трактористсене кирлĕ условисем туса паман. Çĕмĕрле машинно-тракторнăй станцийĕн тракторнăй бригадисенче ĕçлеме кирлĕ условисем туман. Час-часах çумăрсем пулаççĕ, çанталăк та сивĕ тăркалать, анчах уйра трактористсем валли хӳтĕ вырăн — будкăсем туса паман. Каннă вăхăтра вулама хаçат-журналсем çук.

Механизмсемпе туллин усă курмалла! Тракторсемпе, сеялкăсемпе кунĕн-çĕрĕн ĕçлемелле!

Çураки ĕçĕнче социализмлă ăмăрту сарăлсах пымалла. Пирĕн республика Мари тата Мордва республикисемпе ăмăртать. Ăмăртура пирĕн мала тухмалла. Çакăншăн ăмăртаççĕ те ĕнтĕ колхозниксем. Колхозпа колхоз, районпа район ăмăртса ĕçлесси— йăлана кĕнĕ, вăл кулленхи ĕç меслечĕ пулса тăрать. Районсем, колхозсем, бригадăсем, звеносем тата колхозниксем республикăри Хисеп хăми çине кĕме, куçса çӳрекен Хĕрлĕ Ялава илме тивĕçлĕ пулассишĕн кĕрешеççĕ. Çак кĕрешĕве вăйлатса пырасси — паянхи хисеплĕ ĕç пулса тăрать.

Пуҫламӗш парторганизацисене лайӑх ертсе пымалла

ВКП(б) XVIII съезчӗн решенийӗсене пурнӑҫланӑ май уйрӑм пуҫламӗш парторганизацисене организациллӗх тӗлӗшӗнчен йӗркелес ӗҫре чылай ҫитменлӗхсем пуррине палӑртма тиврӗ. Райсовет исполкомӗнчи пуҫламӗш парторганизацинче исполкомӑн мӗнпур отделӗсенче, Осоавиахим район Советӗнче, больницӑра тата ытти ҫӗрте ӗҫлекен коммунистсем тӑнӑ. Вырӑс-Сормӗнчи, Яргунькӑри, Тавӑтри пуҫламӗш парторганизацисем те икшер ялсоветсенчи колхозсемпе учрежденисенче ӗҫлекен коммунистсене пӗрлештерсе тӑнӑ. Ҫакна пула пуҫламӗш парторганизацисенче партиллӗ-политикӑллӑ ӗҫ те йӗркеллӗ пулса пыман.

ВКП(б). XVIII съезчӗн решенийӗсем хушнӑ тӑрӑх ҫак пуҫламӗш парторганизацине пӗчӗклетсе, вӗсене производствӑллӑ принципсем тӑрӑх турӑмӑр. Хальхи вӑхӑтра ялсенчи территориллӗ пуҫламӗш парторганизацисем пӗр ялсоветӗнчи учрежденисемпе колхозсенче ӗҫлекен коммунистсене кӑна пӗрлештерсе тӑраҫҫӗ. Тавӑт, Вӑрманкасси тата ытти колхозсенче пуҫламӗш парторганизацисем ҫӗнӗрен тунӑ. Ку вӑл партиллӗ-политикӑллӑ ӗҫе вӑйлатма тата коммунистсен активлӑхне ҫӗклеме нумай пулӑшрӗ.

Отчетпа суйлав пухӑвӗсем пынӑ вӑхӑтра виҫӗ ҫӗрте пуҫламӗш парторганизаци тунӑ. Анчах та пуҫламӗш парторганизацисене устав хушнӑ тӑрӑх тӑвас ӗҫре ҫитменлӗхсем те пур-ха. Ҫапла акӑ, Йӗтӗн-кантӑр заводӗнчи пуҫламӗш парторганизацинче колхоз председателӗ учетра тӑрать, унччен ҫак организацире обозсем юсакан мастерской директорӗ те тӑнӑ пулнӑ.

Отчетпа суйлав пухӑвӗсем ҫакна кӑтартса пачӗҫ: ВКП(б) райкомӗ пуҫламӗш парторганизацисене ҫителӗклӗ ертсе пыман. Яргунькӑри, Чӑваш-Сормӗнчи тата ытти организацисенче те партиллӗ-политикӑллӑ ӗҫ начар пулнӑ, коммунистсем хӑйсен партиллӗ порученийӗсене мӗнле пурнӑҫланине куллен тӗрӗслемен, коммунистсен пухӑвӗсем те йӗркеллӗ пулса иртмен. Уполнаркомзагри пуҫламӗш парторганизаци ВКП(б) райкомӗ тумалли ӗҫе хӑйӗн ҫине илме хӑтланнӑ. Уполнаркомзагри работниксене пуҫламӗш парторганизаци решенийӗ тӑрӑх уйрӑм ялсоветсем ҫумне ҫирӗплетсе тухнӑ.

Панклейри, Йӑлкӑшри территориллӗ пуҫламӗш парторганизацисенче партиллӗ-политикӑллӑ ӗҫе хуҫалӑхлӑ задачӑсене пурнӑҫлассипе тачӑ ҫыхӑнтарса пыман. Ҫакна пула ҫак парторганизацисен территорине кӗрекен колхозсем ҫуракине хатӗрленес тӗлӗшпе кая юлнӑ, акан малтанхи кунӗсенче агротехникӑна пӑснисем пулнӑ. Йӗтӗн-кантӑр заводӗнчи пуҫламӗш парторганизаци те XVIII партконференци решенийӗсене пурнӑҫа кӗртес тӗлӗшпе ҫителӗксӗр ӗҫлет. Партконференцин решенийӗсем ҫинчен рабочисене ӑнлантарса парассине практикӑллӑ ӗҫпе ҫыхӑнтарман. Машиннӑй отделенинче таса мар, столовӑй та питӗ начар ӗҫлет.

Лайӑх ӗҫлекен пуҫламӗш парторганизацисем те пур. Вырӑс-Сормӗнчи, Вылӑри, Сирикассинчи пуҫламӗш парторганизацисем юлашки вӑхӑтра хӑйсен ӗҫӗсене нумай лайӑхлатрӗҫ. Вырӑс-Сормӗнчи пуҫламӗш парторганизаци массӑллӑ ӗҫе лайӑх йӗркеленӗ, колхозри паллӑ ӗҫсенче коммунистсем ӗҫлеҫҫӗ.

Вылӑ колхозӗнчи кандидатсен группи ҫамрӑк. Ӑна 1941 ҫулти январь уйӑхӗнче кӑна тунӑ. Колхоз кая юлакансен шутӗнче тӑнӑ. Кандидатсен группи колхоз ӗҫне лайӑхлатас тӗлӗшпе сахал мар ӗҫлерӗ. Колхоз кӑҫалхи ҫуракине тӗплӗн хатӗрленсе тухрӗ, ӑна ӑнӑҫлӑн вӗҫлесе пырать. Государствӑран илнӗ 12 пин тенкӗ ссудӑна колхоз парса татрӗ. Иртнӗ ҫулсенче колхозра выльӑх-чӗрлӗхсем час-часах вилнӗ пулсан, кӑҫал унашкал фактсем ҫук.

Пуҫламӗш парторганизацисене ертсе пырассине нумай лайӑхлатас пулать-ха. Кӑҫалхи суйлавра пуҫламӗш парторганизацисене ертсе пырас ӗҫе ҫӗнӗ ҫынсем чылай хутшӑнчӗҫ. Халӗ ВКП(б) райкомӗ ҫӗнӗрен суйланӑ секретарьсене пулӑшас тӗлӗшпе пӗр канашлу туса ирттерчӗ. ВКП(б) райкомӗн инструкторӗсем те пуҫламӗш парторганизаци секретарӗсене лайӑхрах пулӑшма тытӑнчӗҫ. Парти райкомӗ халӗ хӑйӗн инструкторӗсене уполномоченнӑйсем тума пӑрахрӗ, вӗсене парторганизацисене практикӑллӑ пулӑшу пама май туса панӑ.

ВКП(б) райкомӗн парти кадрӗсене воспитани парас тӗлӗшпе те нумай ӗҫлеме тивет. Чи малтан пуҫламӗш парторганизацисен секретарӗсемпе вӗсен заместителӗсене партиллӗ-политикӑллӑ тата хуҫалӑхлӑ ӗҫсене ертсе пыма вӗрентмелле. Партин ҫӳлти органӗсен решенийӗсене пурнӑҫа кӗртнине тӗрӗслессине лайӑхлатмалла, кашни коммуниста Устава пӑхӑнса ӗҫлекен тумалла.

М. КУЗЬМИН.

ВКП(б) Элӗк райкомӗн секретарӗ.

ВЦСПС XI пленумӗн решенийӗсене пурнӑҫлассишӗн

ВЦСПС XI пленумӗ ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗн решенийӗсене пурнӑҫа кӗртес тӗлӗшпе профсоюз организацийӗсен мӗнле ӗҫлемеллине тӗплӗн кӑтартса хӑварчӗ. Пленум мӗнпур профсоюз организацийӗсене хӑйсен ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсене хӑвӑрт пӗтерме, хӑйсен ӗҫне производствӑна организацилес, ӗҫукҫине йӗркелес, социализмлӑ ӑмӑртӑва организацилес ыйтусем енне ҫавӑрма, промышленноҫпа транспорт ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсене пӗтерес еннелле ҫавӑрма хушса хӑварчӗ. Ҫак задачӑсене пурнӑҫа кӗртес тӗлӗшпе профсоюз организацийӗсем юлашки вӑхӑтра чылаях тимлӗн ӗҫлеме пуҫларӗҫ.

Улатӑрти машинно-тракторнӑй станцин пур бригадисенче те социализмлӑ ӑмӑртӑва анлӑн сарса пыраҫҫӗ. Бригадӑсем тунӑ социализмлӑ ӑмӑрту договорӗсенче кашни ӗҫе хӑҫан, кам тата мӗнле тумаллине конкретлӑн кӑтартса панӑ. Виҫҫӗмӗш бригада НАТИ тракторпа ӗҫлемелли ҫулталӑк планне 110 процент, СТЗ тракторпа 120 процент тултарма обязательство илнӗ. Ҫавӑн пекех, горючисене те нумай перекетлеме пулнӑ.

Улатӑрти «Заготконь» конторинче ӗҫлекен рабочисемпе служащисем те социализмлӑ ӑмӑртса ӗҫлеҫҫӗ. «Заготконь» контори Горький облаҫӗпе Мари республикинчи «Заготконь» конторисемпе ӑмӑртса ӗҫлет. Ӑмӑрту договорӗ тӑрӑх илнӗ обязательствӑсене пурнӑҫа кӗртсе пынине яланах стена хаҫатӗнче ҫутатса тӑраҫҫӗ. Профсоюзӑн вырӑнти комитечӗ производствӑллӑ канашлусене йӗркеллӗ туса ирттерет. Ҫак канашлусенче ӗҫе лайӑхлатма, ӗҫ тухӑҫлӑхне ӳстерме сӗнӳсем параҫҫӗ.

Ҫав хушӑрах Улатӑрти райҫӗрӗҫ пайӗнче ӗҫлекен коллективра социализмлӑ ӑмӑрту ӗҫне пуҫарса ертсе пымаҫҫӗ. Профсоюз комитечӗ социализмлӑ ӑмӑртуран аякра тӑрать, производствӑллӑ канашлусене те нимӗн хатӗрленмесӗр, ыйтусене конкретлӑ лартмасӑр ирттерет, служащисем хушшинче ӗҫ дисциплинине ҫирӗплетессишӗн сахал тӑрӑшать.

Профсоюз организацийӗсем рабочисемпе служащисен квалификацине ӳстерес, ӗҫ нормисене тултарса пырайманнисене производство техникине, ӗҫӗн стахановла меточӗсене вӗренсе алла илме пулӑшса пырас енӗпе те ҫителӗксӗр ӗҫлеҫҫӗ.

ВЦСПС XI пленумӗ профсоюзсен облаҫри комитечӗсене вырӑнсенчи комитетсен ӗҫне лайӑх пӗлсе тӑма, вӗсене вӑхӑтра тата практикӑллӑ пулӑшу пама хушрӗ. Ҫакна тӑвас тесен профсоюзсен облаҫри комитечӗсен вырӑнти комитетсемпе тачӑ ҫыхӑну тытмалла. Ҫакна центрти МТ Станцисемпе ҫӗрӗҫ органӗсенче ӗҫлекен рабочисемпе служащисен профсоюзӗн облаҫри комитечӗ ҫителӗксӗр пурнӑҫласа пырать-ха. Вӑл вырӑнсенчи комитетсем мӗнле ӗҫленине тӗплӗн пӗлмест. Ҫавӑн пирки те ӗнтӗ вырӑнсенчи комитетсенче ҫитменлӗхсем халӗ те нумай. Машинно-тракторнӑй станцисемпе ҫӗрӗҫ органӗсенче ӗҫлекен рабочисемпе служащисенчен 80 процентӗ ҫеҫ профсоюз членӗнче тӑраҫҫӗ.

Сӑмахран, Патӑрьелӗнчи плодопитомникре ӗҫлекенсенчен 33,3 процент, Комсомольски МТ Станцинче ӗҫлекенсенчен 56,7 процент, Пӑрачкав райҫӗрӗҫ пайӗнче ӗҫлекенсенчен 64,3 процент, Вӑрнарти зоотехника техникумӗнче вӗренекенсенчен 64,7 процент ҫеҫ профсоюз членӗнче тӑраҫҫӗ.

Ҫавӑн пекех, член укҫи пухасси те ҫителӗксӗр. Майӑн пӗрремӗш тӗлне член укҫи пухмалли плана мӗнпурӗ те 32,7 процент кӑна тултарнӑ. Чылай комитетсенче член укҫи пухассине вӑйсӑрлатнӑ. Улатӑр райҫӗрӗҫ пайӗнче ӗҫлекенсенчен член укҫи виҫӗ уйӑх ытла тӳлеменнисем 13 ҫын, машинно-тракторнӑй станцинче 9 ҫын шутланаҫҫӗ. Ҫак МТС-ри трактор бригадин бригадирӗ Е. Комелев юлташ член укҫи 7 уйӑх хушши тӳлемен. Апла пулин те, ҫав организацисенчи профсоюз комитечӗсем член укҫине юри тӳлемесӗр тӑракансем пирки тивӗҫлӗ мерӑсем йышӑнман. Улатӑр райҫӗрӗҫ пайӗнче ӗҫлекен Н. Валидовпа Н. Антонов юлташсем те член укҫи тӑватшар уйӑх хушши тӳлемен. Ҫапах та местком вӗсене профсоюз кассинчен 200—220 тенкӗ таран кӗтевле укҫа панӑ. Ҫак местком профсоюз укҫипе горючи илсе колхозсене сутнӑ, укҫине халӗ те пуҫтарса ҫитермен. Кусемсӗр пуҫне тата местком ҫумӗнчи пулӑшу кассинчен вӑхӑтлӑха 515 тенкӗ укҫа панӑ. Вӑхӑчӗ иртсе кайнӑ, укҫине халӗ те каялла илмен. Профорг пулнӑ Шацкая профсоюз укҫине салатса пӗтернӗ.

Апла пулин те, профсоюзӑн облаҫри комитечӗ Улатӑр райҫӗрӗҫ пайӗнчи профсоюз комитечӗн председательне Лукиянов юлташа член укҫи пухас тӗлӗшпе ҫителӗксӗр ӗҫлет, тесе кӑна шутлать. Профсоюз укҫи-тенкине вырӑнсӑр салатса пӗтернӗ Шацкая юлташа ответ тыттарма шутламасть.

Центрти машинно-тракторнӑй станцисемпе ҫӗрӗҫ органӗсенче ӗҫлекен рабочисемпе служащисен профсоюзӗн облаҫри комитечӗн вырӑнсенче пулса пыракан ҫитменлӗхсене хӑвӑрт тӳрлетес пулать. Рабочисемпе служащисем хушшинче социализмлӑ ӑмӑртупа стахановла движенине куллен ертсе пымалла, производствӑллӑ канашлусене тӑтӑшах туса ирттерессине пурнӑҫа кӗртмелле тата вӗсенче производствӑн конкретлӑ ыйтӑвӗсене сӳтсе-явмалла. Ҫаксемпе пӗрлех ӗҫ укҫи тӗлӗшӗнчи уравниловкӑн ҫӗрӗк практикине тӗппипех пӗтерсе пымалла. **ГРИГОРЬЕВ.**

Шкулсенчи пӗлӳ тӗрӗслевӗсем

Шкулсенчи пӗлӳ тӗрӗслевӗсем. УКЕРЧЕК ҪИНЧЕ: Шупашкарти 2-мӗш номерлӗ вӑтам шкулта Х класра вӗренекенсем вырӑс литературипе сочинени ҫыраҫҫӗ. Г. Костин фото-ӳкерчӗкӗ.

Шупашкар районӗнчи шкулсенче

КУКЕҪ, майӑн 23-мӗш. (**Телефон тӑрӑх**). Районри пур шкулсенче те пӗлӳ тӗрӗслевӗсем пыраҫҫӗ. Тӗрӗслӳ тӑрӑшса ӗҫленӗ учительсен ӗҫӗн лайӑх результачӗсене тата хӑшпӗр тимсӗр учительсен ӗҫӗн япӑх результачӗсене те халӑх куҫӗ умне кӑларать.

Акӑ, **Сосновкӑри** туллимар вӑтам шкулта пӗлӳ тӗрӗслевӗсен пирвайхи кунӗн итогӗсем. Ку шкулта IV-мӗш классем иккӗ. Пӗр класӗнче «За трудовую доблесть» медальпе наградӑланӑ Степанова юлташ вӗрентет. Унӑн класӗнчи 32 ача пурте вӗренӳре ӗлкӗрсе пыраҫҫӗ. Арифметика задачисене вӗсем пурте вӑхӑтра шутларӗҫ. Япӑх отметка илни пӗртте пулмарӗ. Ҫакӑн пек ӗнтӗ вӑя хурса ӗҫленин ырӑ результачӗ.

Ҫак шкултах тепӗр IV класра Лаптева юлташ вӗрентет. Вӑл педучилищӗрен вӗренсе тухнӑ. Унӑн пӗлӳ ҫитет. Анчах Лаптева юлташ тимсӗр пулнӑ, тӑрӑшса ӗҫлемен. Ӗҫ результачӗ — пит те япӑх. Арифметика задачине инструкци тӑрӑх панӑ вӑхӑтри хушшинче класри пӗр ача та шутлаймарӗ. Тепӗр сехет хушса парсан та 17 ача япӑх тата пит те япӑх отметкӑсем илчӗҫ. Кун пек япӑх ӗҫ питех те кӳрентерет.

Ачасен ҫуртӗнчи (Атӑл лешъенче) шкулӑн IV класне Новикова юлташ вӗрентет. Арифметика задачине класри ачасем пурте ӑнӑҫлӑн шутларӗҫ.

Ҫӗн Уйкасри пуҫламӗш шкулти IV класра пӗлӳ тӗрӗслевне ачасем пурте вӑхӑтра пынӑ. Анчах учительница Прокопьева юлташ арифметика задачине доска ҫине ҫырнӑ чухне «гектар» сӑмаха ӑнсӑртран сиктерсе хӑварнӑ. Вара ачасем чылай вӑхӑт хушши задачӑна шутлайман. Йӑнӑша тӳрлетнӗ хыҫҫӑн ачасем задачӑна ӑнӑҫлӑн шутланӑ.

С. КИРИЛЛОВ.

Шкул ӗҫӗсен инспекторӗ.

Сӗнтӗр районӗнчи шкулсенче

СЕНТӖР. Майӑн 23-мӗш. (**Телефон тӑрӑх**). Районри пур шкулсенче те пӗлӳ тӗрӗслевӗсем вӑхӑтра пуҫланчӗҫ тата йӗркеллӗ иртсе пыраҫҫӗ.

Пӗлӳ тӗрӗслевӗсем малта пыракан шкулсенче уйрӑмах лайӑх иртнине палӑртмалла.

Сӗнтӗрти вӑтам шкулта IV класа орденоносец Багров юлташ вӗрентет. Пӗлӳ тӗрӗслевӗсен малтанхи кунӗнче вӑл вӗрентекен ачасенчен 75 процентӗ «отлично» отметка илнӗ. Вӗренӳре ӗлкӗрсе пыраймани пӗр ача та ҫук. Ҫак шкултах Х класра вӗренекенсем вырӑс чӗлхине начар мар вӗренсе пыни курӑнчӗ (учительница Матюкова юлташ).

Сергеевкӑри пуҫламӗш шкулта та (Мастаченко юлташ вӗрентет) пӗлӳ тӗрӗслевӗсен малтанхи кунӗ ӑнӑҫлӑ иртнӗ. Япӑх отметка илни кунта пӗр ача та пулман.

Тептери шкулта та ачасем пурте испытанине ӑнӑҫлӑн тытнӑ.

Шупусӗнчи шкулта ҫамрӑк учитель Васильев юлташ ӗҫлет. Вӑл кӑҫал пирвайхи ҫул ӗҫлерӗ. Ҫапах та Васильев юлташ, шкул заведующийӗ Яшмолкина юлташ пулӑшнипе, ачасене лайӑх вӗрентнӗ. Тӑван чӗлхепе ҫырнӑ диктантшӑн унӑн класӗнчи ачасенчен япӑх отметка илни пӗр ача та пулман.

Кунпа пӗрлех, тӗрӗслӳ вӑхӑтӗнче хӑшпӗр шкулсен ӗҫӗнче ҫитменлӗхсем те палӑраҫҫӗ. Адабайри пуҫламӗш шкулта (учитель Трофимов юлташ) чылай ачасем арифметикӑпа япӑх тата пит япӑх отметкӑсем илнӗ.

А. КВАСКОВ.

Районри сӳтӗҫ пайӗн заведующийӗ.

Пирвайхи хут тӗрӗслӳре

Тавӑшкассинчи (Ҫӗрпӳ р.) туллимар вӑтам шкулта вӗренекенсен пӗлӳ тӗрӗслевӗсене уява кӗтнӗ пекех кӗтрӗҫ. Майӑн 20-мӗш ҫитрӗ. Шкул ачисем пурте лайӑх тумтирсем тӑхӑнса шкула ытти кунсенчинчен те ирттерех пычӗҫ.

IV класра вӗренекенсем пӗлӳ тӗрӗслевӗнче пирвайхи хут пулчӗҫ. Ҫапах та вӗсем тӗрӗслӳрен пӗртте шикленсе тӑмарӗҫ. IV класра вӗренекенсем арифметика задачине пурте шутласа кӑларнӑ. Япӑх отметка илни пӗр ача та пулмарӗ.

Тӗрӗслӳсем ӑнӑҫлӑ иртессе шансах тӑратпӑр.

Учитель **П. МАКАРОВ.**

Вӗренме тӑрӑшмаҫҫӗ

Тавӑшкассинчи (Ҫӗрпӳ р.) туллимар вӑтам шкулта вӗрентекен А. Егорова тата Ф. Кузьмина учительницӑсен хӑйсем хальхи вӑхӑтра ӗҫлекен вырӑнта ӗҫлеме пӗлӳ ҫителӗксӗр. Егорова юлташ рабфакран тата Кузьмина юлташ вӑтам шкулти IX класран кӑна вӗренсе тухнӑ. Вӗсем методикӑпа педагогика ыйтӑвӗсене те пӗлмеҫҫӗ.

Вӗсен туллимар вӑтам шкулта ӗҫлеме тивӗҫлӗ образовани илессишӗн ҫине тӑрсах тӑрӑшмалла. Анчах Егоровӑпа Кузьмина юлташсем ҫавӑн пек тӑрӑшни пӗртте палӑрмасть-ха. Института заочно вӗренме кӗресси ҫинчен сӑмах тапратсан, вӗсем:

— Хамӑр вӗрентекен предметсене эпир ахалех лайӑх пӗлетпӗр, — тесе калаҫҫӗ. Кун пек калани йӑнӑш.

Шкулти ытти учительсем хӑйсен политикӑллӑ пӗлӗвӗсене ӳстерес тесе тӑрӑшса ӗҫлеҫҫӗ. Анчах Егоровӑпа Кузьмина юлташсем темшӗн ку ыйтупа та интересленмеҫҫӗ. Вӗсем парти историне вӗренме паян кун та тытӑнман.

Учитель хӑйӗн пӗлӗвӗсене ӳстерсех пыма, хӑйӗн квалификацине хӑпартсах пыма тивӗҫлӗ. Эпир Егоровӑпа Кузьмина юлташсене те тӑрӑшса вӗренме сӗнетпӗр.

А. СОКОЛОВ.

Практикӑра

Вӑрнарти ялхуҫалӑх вӑтам шкулӗнче вӗренекенсем теори тӑрӑх вӗреннине практикӑпа ҫыхӑнтарса пыраҫҫӗ. Вӗсен пӗр ушкӑнӗ практикӑна «Апнер» колхозра ирттерет (ку колхоза вӗсем хӗллех шефа илнӗччӗ).

«Апнер» колхоз районра кая юлнӑ колхозсен хисепӗнче пулнӑ. Халӗ ӗнтӗ, практикантсем пулӑшнипе, колхоз малалла кайма пуҫларӗ.

Колхоз иртнӗ ҫулсенче агротехника мероприятийӗсене тӗрӗссӗн пурнӑҫа кӗртсе пыман пулнӑ. Кӑҫал акмалли вӑрлӑхсене агротехника правилисем кӑтартнӑ пек хатӗрлерӗҫ.

Ҫакӑнпа пӗрлех практикантсем колхозниксем хушшинче культурӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе те туса пыраҫҫӗ.

Ҫураки пуҫланнӑранпа колхозра пӗрлешӳллӗ столовӑй ӗҫлет. Кӑнтӑрла кунта хаҫатсем вуласа параҫҫӗ. Колхоз кӑҫал тырӑсене пӗтӗмпех машинӑпа акса хӑварать.

П. СОРОКИН.

Бюджетпа пӑхнӑ укҫапа усӑ курмаҫҫӗ

ЭЛӖК. Районра пӗр хаҫатсӑр ларакан вулав ҫурчӗсем пур. Ҫулавӑҫ вулав ҫурчӗ «Чӑваш Коммуни» хаҫат кӑна ҫыранса илет. Ҫавнашкалах Изванкӑри вулав ҫурчӗ те районри хаҫата та ҫыранса илмест. Ку пӗтӗмпех ялсовет исполкомӗсем вулав ҫурчӗсемпе пӗртте интересленменнинчен килет. Тури Вылӑри тата Матькӑри вулав ҫурчӗсенче 200—300 кӗнекерен ытла мар. Кӑҫал ҫӗнӗрен пӗр кӗнеке те илмен.

Ураскилт вулав ҫуртне илсе пӑхар. Вӑл 2—3 экземпляр хаҫат ҫыранса илет. Унта домино пур. Урӑххи вара нимӗн те ҫук.

Бюджетпа пӑхнӑ укҫапа усӑ курман вулав ҫурчӗсем районра татах чылай.

Панкли, Изванка тата Хирлепуҫ ялсовечӗсен исполкомӗсем вулав ҫурчӗсене культурӑллӑ ҫурт тӑвассишӗн кӗрешмеҫҫӗ. Вулав ҫурчӗ валли бюджетпа пӑхнинчен пӗр пус та усӑ курман.

Ф. КАТЕЕВ.

Академик Б. А. КЕЛЛЕР

Ҫӗнӗ ҫӗнтерӳсен смотрӗ

Виҫҫӗмӗш хут ӗнтӗ Мускав Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставкин экскурсанчӗсене ӑшшӑн кӗтсе илет,—экскурсантсем Мускава аслӑ тӑван ҫӗршывӑн пур кӗтессисенчен те килеҫҫӗ.

Выставка, хӗллехи перерывсене шутламасан, виҫҫӗмӗш ҫул ӗҫлет. Халӗ ӗнтӗ унӑн ҫӗнелнӗ залӗсем ҫине пӑхса, совет халӑхӗн ирӗклӗ, творчествӑллӑ ӗҫӗн ҫӗнӗ ҫимӗҫӗсем ҫине пӑхса, хӗпӗртесе савӑнатӑн.

ССР Союзӗн чиккисен леш енче империализмлӑ иккӗмӗш вӑрҫӑн юнлӑ ҫӗмӗрекен вут-хӗмӗ ялкӑшать, вӑрҫӑ ӗнтӗ ҫӗр ҫинчи мӗнпур халӑхӑн тӑватӑ пайӗнчен виҫӗ пайне ярса илнӗ.

Ҫак вӑхӑтрах пирӗн ҫӗршыв, мирлӗ пурнӑҫӑн сталинла аслӑ политикине пула, прогресс ҫулӗпе малалла кайса, хӑйӗн вӑй хӑватне ӳстерсе, ҫӗршывӑн пуянлӑхне нумайлатса, ӗҫҫыннисен творчествӑллӑ вӑйӗсене ҫӗклентерсе пырать.

Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставки совет халӑхӗ малалла, коммунизм патне кайса пынине уҫҫӑн та витӗр кӑтартса тӑрать. Выставкӑра пухӑннӑ опыт ӗнтӗ социализм строительствин аслӑ задачисене пурнӑҫа кӗртсе пырас ӗҫре сахал мар усӑ кӳчӗ, ҫак опыт тӑрӑх хальхи вӑхӑтра та советлӑ ялсенчи миллионшар ҫӗнӗ активлӑ деятельсем ӳссе пыраҫҫӗ.

Украинӑпа Белоруссин хӗвеланӑҫ облаҫӗсенчи—пирӗн паттӑр Хӗрлӗ Ҫар капитализм чуралӑхӗнчен хӑтарнӑ облаҫсенчи ялхуҫалӑхӗнче малта пыракансем кӑҫалхи ҫул пирвайхи хут выставка хутшӑнаҫҫӗ. Вӗсенчен пӗри—Сталин ячӗпе тӑракан колхоз (Подгаецки район, Тарнополь облаҫӗ). Иртнӗ вӑхӑтра батрак, чухӑн тата вӑтам хресченсем пулнисен ҫамрӑк артелӗ колхозлӑ пурнӑҫ пуҫланнӑранпа иртнӗ пирвайхи ҫулталӑкри ҫитӗнӳсем ҫинчен пӗтӗм совет ҫӗршывӗ умӗнче отчет парать. Ҫак ҫулталӑкра вӑл тӗштырӑсем 349 гектарлӑ лаптӑк ҫинче кашни гектартан 16 центнер, сахӑр кӑшманӗ кашни гектартан 280 центнер пухса илнӗ. Колхоз ӗнесем, сыснасем, сурӑхсем ӗрчетекен фермӑсем организациленӗ, пӗрлешӳллӗ пахча тунӑ, хуҫалӑхпа культура строительстви тӗлӗшпе те пысӑк ӗҫсене пурнӑҫа кӗртнӗ.

Хӗвеланӑҫ Украинӑри, Хӗвеланӑҫ Белоруссири, Бессарабири, Литвари, Латвири, Эстонири халӑхсем хальхи вӑхӑтра чӗре тулли кӑмӑлпа хӗпӗртесе савӑнаҫҫӗ. Чуралӑхпа правасӑрлӑх тӗнчинчен хӑтӑлса, вӗсем тӳрех социализмӑн хаваслӑ та ирӗклӗ тӗнчине кӗчӗҫ,—кунта ӗҫсӗрлӗх ҫук, кунта кашни ӗҫҫынни хӑйӗн пӗтӗм пултарулӑхӗпе ӗҫлет.

Ҫапла ӗнтӗ, социализм тӗнчине куҫнӑ ҫын выставкӑра вӑл хӑйӗнче ҫӗнӗ вӑй-хӑват тупни ҫинчен тата ҫӗнӗ пурнӑҫ патне—нумай та пулмасть иртнӗ вӑхӑтри пурнӑҫран пӗтӗмпех ӑрасна пурнӑҫ патне юмахри пекех хӑвӑрт ҫӗкленсе ҫитни ҫинчен каласа парать.

1941 ҫулти выставкӑра, союзлӑ республикӑсен павильонӗсен хисепӗнче — икӗ ҫӗнӗ павильон пур: Молдаван ССР павильонӗ тата Литва, Латви, Эстони СС Республикисем хӑйсен ҫитӗнӗвӗсене кӑтартса паракан павильон.

Главнӑй павильонра, Сталинла Конституци залӗнче, халиччен пулнӑ вунӑкӗ диорама ҫумне тата тӑватӑ диорама, союзлӑ ҫамрӑк республикӑсен диорамисем хутшӑннӑ. Вӗсем пире татах тепӗр хут ҫакна аса илтереҫҫӗ: ҫӗнӗрен миллионшар ҫынсем Сталинла Конституци хӗвелӗн ҫуттинче пурӑнма тытӑнчӗҫ, вӗсем коммунизмшӑн пыракан кӗрешӳве хутшӑнчӗҫ. Ҫак ҫынсем социализм тӗнчине, Сталин генийӗ ертсе пыракан тӗнчене, чӗре тулли савӑнӑҫпа хутшӑнчӗҫ, совет халӑхӗ пӗрлешӳллӗ вӑйпа туса пыракан ӗҫе хӑйсен пӗтӗм пултарулӑхне, хӑйсен пӗлӳне парас тесе вӗсем пысӑк ҫӗкленӳпе ӗҫлесе пыраҫҫӗ!

Ирӗке тухнӑ халӑхсен пурнӑҫӗнчи пысӑк событисене ҫӗнӗ павильонсенче тата кивӗ павильонсенче те кӑтартса панӑ. Карело-Финн ССР павильонӗнче—«Маннергейм линине аркатни» ятлӑ панно пур. Советлӑ Прибалтика павильонӗнче—«Помещик ҫӗрне пайлани» ятлӑ картина пур, ӑна Литвари живописец ҫырнӑ. Эстонири художник «Трактористсен шкулӗ» ятлӑ картина ӳкернӗ. Ҫак икӗ картинӑн содержанийӗнче пит те тарӑн революциллӗ шухӑшсем палӑрса тӑраҫҫӗ! Виҫҫӗмӗш картина—Хӗрлӗ ялавлӑ тинӗс-ҫар флочӗн карапӗсене кӑтартса парать; вӗсем ирӗклӗ ӗҫе хӑватлӑн сыхласа, Балти тинӗсӗн ҫыранӗсен сывӑхӗнче, социализмлӑ тӗнчен хальхи вӑхӑтри чиккисем патӗнче тӑраҫҫӗ.

Союзлӑ ҫамрӑк республикӑсен халех ӗнтӗ выставкӑра мӗн кӑтартса памаллисем пур. Ученӑйсемпе практиксен ҫитӗнӗвӗсем халиччен усӑ курмасӑр выртнӑ е вӗсемпе помещиксемпе кулаксем кӑна усӑ курнӑ пулсан, халӗ ӗнтӗ советлӑ ҫӗнӗ республикӑсенче вӗсене питех те хӑвӑрт тупса, халӑх интересӗсемшӗн усӑ кураҫҫӗ. Ҫапла, Эстонири селекциллӗ станцинче ӗҫлекен Анисеп юлташ ҫӗрулмин вӑл хӑй ӗрчетнӗ сорчӗсене выставкӑна тӑратнӑ.

Инҫетри Камчатка та, Эстония пекех, выставкӑна хутшӑнать. Камчатка облаҫӗ виҫҫӗмӗш хут ӗнтӗ хӑйӗн стахановецӗсене выставкӑна ярать, Камчаткӑри малта пыракан хуҫалӑхсен опычӗсене кӑтартса парать. Камчатка облаҫӗн экспоненчӗсенчен пӗри—опытлӑ станцин сотрудникӗ Гарднер юлташ.

Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставки—вӑл чаплӑ университет, практика тата наука пӗрле ӗҫлесе тунӑ ҫитӗнӳсене кӑтартса пани,—практикӑпа наука ҫакӑн пек пӗрле ӗҫлени пирӗн ҫӗршывра кӑна пулма пултарать.

Нумай пулмасть Сталинла премисене пани социализм условийӗсенче наука чечекленсе ӳснине уҫҫӑн кӑтартса парать. Совет ҫӗршывӗнчи тата тӗнчери наука историйӗнчи ҫак чаплӑ событи 1941 ҫулти выставкӑра та палӑрса тӑрать. Сталинла премисен лауреачӗсен ҫитӗнӗвӗсене, ялхуҫалӑхӗпе ҫыхӑнса тӑракан ҫитӗнӳсене, выставкӑра анлӑн кӑтартса панӑ. Ҫак ученӑйсен ячӗсене асӑнсан та ҫителӗклӗ пулать: Бах, Комаров, Курнаков, Лысенко, Прянишников, Скрябин, лауреатсем—Т. Д. Лысенкон научнӑй сотрудникӗсем Авакян тата Долгушин юлташсем, И. В. Мичуринӑн ҫывӑх ученикӗ тата сотрудникӗ Яковлев юлташ тата ыт. те.

Выставкӑн мобилизацилекен аслӑ вӑйӗ ҫакӑнта: вӑл научнӑй работник тата производственник ӗҫре ҫитӗнӳсем тӑвассишӗн пӗр шухӑшлӑ пулса ӗҫленине кӑтартса парать. Ӗҫре ҫитӗнӳсем тӑвассишӗн ССР Союзӗн Наукӑсен Академийӗн президенчӗ академик Комаров тата Памирти звеньевой Сафархотун Шавкатова,—вӑл 1940 ҫулта Памирти условисенче пӗр гектартан 810 центнер сухан туса илнӗ,—пӗр шухӑшлӑ пулса ӗҫлеҫҫӗ. Е тата Казахстанри чабана Мандыбай Телебаева илер,—вӑл 1940 ҫулта кашни ҫӗр пуҫ сурӑхран 121 путек илнӗ.

Сафархотун Шавкатова звеньевойпа—Таджикистанри чаплӑ пахча-ҫимӗҫ ӑстаҫипе—Мускав ҫывӑхӗнчи Горький ячӗпе тӑракан совхозри работницӑсем Кузьминская тата Финютина юлташсем ӑмӑртаҫҫӗ, вӗсем 1940 ҫулта кашни гектартан 1340 центнер тата 1348 центнер чаплӑ чӗкӗнтӗр пухса илнӗ. Ҫав вӑхӑтрах выставка комитечӗ выставкӑна хутшӑнакан уйрӑм ҫынсем валли кӑтартса панӑ показатель—гектартан 450 центнер. Кун пек примерсем нумай, совет ҫӗрӗ ҫинчи мастерсен паянхи перекличкине миҫе ҫын хутшӑнаҫҫӗ, ҫитӗнӳсем те ҫавӑн чухлех!

Выставка производственнике хӑйӗн ӗҫӗсене наукӑпа тачӑрах ҫыхӑнтарса туса пыма, наука ҫыннисене—хӑйсен ӗҫне производство интересӗсемпе тачӑрах ҫыхӑнтарма пулӑшать. Кунпа пӗрлех выставка производственниксем валли те, наука работникӗсем валли те, социализмлӑ обществӑшӑн тӑрӑшса ӗҫлесе, хуҫалӑха юмахри пекех ҫӗклентерсе пыма ҫул уҫса парать.

Социализмлӑ обществӑра пирӗн ачасем ҫӗнӗ пурнӑҫ тӑвас ҫӗре пит хастарлӑн, пит чӗррӗн хутшӑнса ӗҫлеҫҫӗ. Ҫакна ялхуҫалӑх выставкинче те курма пулать. Киев облаҫӗнченех 1940 ҫулта выставкӑна 379 ҫамрӑк натуралист хутшӑннӑ, хальхи вӑхӑтра Киев облаҫӗнчи исполком выставкӑна 1230 кандидат тӑратнӑ, вӗсенчен 998 кандидатне ӗнтӗ выставкӑн Главнӑй комитечӗ ҫирӗплетнӗ.

Буржуаллӑ обществӑра ашшӗсем тата ачасем хушшинче татса пама май ҫук ыйту пур,—вӑл патша Российӗнче те ҫавӑн пекех пулнӑ. Ачасем малалла, лайӑх пурнӑҫ патне туртӑннӑ, ашшӗсем вӗсене тытса чарса, малалла кайма чӑрмантарса пынӑ. Пирӗн ҫӗршывра, ҫӗнӗ тӗнчере ӗнтӗ кун пек ыйту ҫук. Ашшӗсемпе ачисем те, аслашшӗсемпе внукӗсем те, кӑвак ҫӳҫлӗ академик тата ҫамрӑк натуралист та—пӗтӗм халӑхӑн аслӑ стройкине пурте пӗр пек хаваслӑхпа хутшӑнса ӗҫлеҫҫӗ.

1941 ҫулти выставкӑн уйрӑмах курӑнса тӑракан енӗ ҫакӑ пулать: малта пыракан колхозсем выставкӑна хӑйсен хуҫалӑхӗнчи пур тӗп отраҫлисенчен те пысӑк показательсем илсе пынӑ. Ӑмӑртса ӗҫлесе уйрӑм колхозсем кӑна мар, районсем тата облаҫсемпе республикӑсем те ҫавӑн пек пысӑк показательсем илнӗ.

Днепропетровск облаҫӗ ҫавӑн пек облаҫсенчен пӗри. Ку облаҫре 1937 — 1940 ҫулсенче тӗштырӑсем вӑтам шутпа гектартан 13,89 центнер туса илнӗ, 1940 ҫулта—16,5 центнер. Облаҫри колхозсен пурин те выльӑх-чӗрлӗх фермисем тӑватшар ферма пур. Облаҫре хӑшпӗр выльӑхсен хисепӗ 1941 ҫулти январӗн 1-мӗш тӗлӗнчех 1941 ҫул вӗҫӗ тӗлне пулмалла тесе палӑртса хунӑ хисепрен нумайрах пулнӑ (сӑмахран, сыснасем ӗрчетес плана 23 процент ирттерсе тултарнӑ).

Узбекистанри Янги-Юльски района илер. 1940 ҫулта, ҫанталӑк уяр тӑнӑ ҫул, ҫак районра 9.550 лаптӑк ҫинчен ҫӗрмамӑкӗ кашни гектартан 28,2 центнер туса илнӗ. Районра—39 колхоз, вӗсенчен 21 колхозӗ—выставка участникӗсем. Пур колхозсенче те ҫӗрмамӑкӗ тата люцерна акмалли 9 уйлӑ пусуҫаврӑнӗш тунӑ, выльӑх-чӗрлӗх фермисем 139 ферма организациленӗ. Районри 27 колхоз—миллионерсем.

Акӑ пирӗн ҫӗршыври сӑрт-туллӑ республика—Киргизия. Унта тӗнчипе чи пысӑк тухӑҫлӑ сахӑр кӑшманӗ туса илнӗ: шӑварса тӑракан 15 пин гектар ҫинчен 1940 ҫулта вӑтам шутпа гектартан 420 центнер пухса кӗртнӗ. Хлопчатник тухӑҫлӑхӗ тӗлӗшпе Киргизия ҫӗршывра пӗрремӗш вырӑнта тӑрать: 64 пин гектар ҫинчен 1940 ҫулта вӑтам шутпа гектартан 18,6 центнер ҫӗрмамӑкӗ-сырец пухса кӗртнӗ.

Уйрӑм звеносемпе бригадӑсен, колхозсен тата районсен ҫитӗнӗвӗсенчен пирӗн ҫӗршывӑн пит пысӑк пуянлӑхӗсем пулса тӑраҫҫӗ. Колхозниксемпе колхозницӑсем, трактористсемпе трактористкӑсем, совхозсемпе машинно-тракторнӑй станцисенчи рабочисем — социализмлӑ тӑван ҫӗршывӑн чӑн-чӑн патриочӗсем—хамӑрӑн тӑван ҫӗршыва тӗреклетсе пырассишӗн ывӑнма пӗлмесӗр тӑрӑшаҫҫӗ. Тӳрӗ кӑмӑлпа тӑрӑшса ӗҫлесе, вӗсем хамӑрӑн ҫӗршывра продуктсем ытлӑн-ҫитлӗннех пулмалла тӑвассине, ССР Союзӗн хуҫалӑхла тата оборонӑллӑ вӑй-хӑватне ӳстерессине пурнӑҫа кӗртсе пыраҫҫӗ.

Колхозлӑ стройӑн вӑйӗсем хӑватлӑ та тӗреклӗ. Уйсене шӑварма пит пысӑк каналсем, шыв тӑракан вырӑнсем, ҫулсем кӗске срокsенчех тунӑ ҫӗрте колхозлӑ стройӑн пысӑк вӑйӗсем пушшех те уҫҫӑн палӑраҫҫӗ. Халӑхӑн ҫак ӳссех пыракан движенине вуншар пин тата ҫӗршер пин колхозниксем хутшӑнаҫҫӗ. Иртнӗ ҫулхи выставкӑра, Узбекистан павильонӗнче, Ферганари Сталин ячӗпе тӑракан пысӑк каналӑн чаплӑ панорамине кӑтартнӑччӗ. Халӗ ӗнтӗ унпа юнашар тепӗр пит пысӑк сооруженин—Катта-Кургански водохранилищӗн панорамине вырнаҫтарнӑ. Киргизире Орто-Токойски текен пит пысӑк водохранилище тӑваҫҫӗ, унӑн плотинин ҫӳллӗшӗ 52 метр; уйсене шӑварма тӑвакан Чуйски текен пысӑк каналӑн тӑршшӗ 270 километр пулать. Нумай та пулмасть-ха СССР Верховный Совечӗн Президиумӗ Тшикски текен пысӑк водохранилище строительстви ӑнӑҫлӑ пулнине паллӑ турӗ. Ҫак строительствӑн участникӗсем—Кубаньри колхозниксем нумайӗшӗ, вӗсене орденсем тата медальсем парса наградӑланӑ,—выставкӑна хутшӑнса, хӑйсен обществӑллӑ хуҫалӑхне аталантарас ӗҫре тунӑ ҫитӗнӗвӗсене кӑтартса параҫҫӗ.

Кӑҫалхи, 1941 ҫулти, выставка уҫӑлас тӗле совет ҫӗршывӗ тивӗҫлипех пысӑккӑн хӗпӗртесе тата савӑнса хатӗрленсе пычӗ.

Акӑ ӗнтӗ эсир выставка территорийӗ ҫине кӗретӗр. Иртнӗ ҫулта та курнӑ башняна куратӑр, башня ҫинче—трактористпа колхозница фигурисем. Эсир—пысӑк площадьре. Главнӑй павильон умӗнче Ленин тата Сталин статуйисене, Атӑл тӑрӑхӗн павильонӗ ҫинче юмахри пек паттӑр геройӑн—Чапаевӑн фигурине куратӑр. Сирӗн чӗрере пысӑк та тарӑн туйӑм ҫӗкленет, вӑл—совет патриотизмӗн туйӑмӗ, тӑван ҫӗршыва, большевиксен партине, социализм ҫӗнтерӗвӗсен ӑсларан та ӑслӑ генийне Сталин юлташа юратнин туйӑмӗ.

ТАСАЛĂХШĂН КĔРЕШĔВЕ ТУХАР!

Шупашкар районĕнчи „Серп и молот" колхоз колхозникĕсем Чăваш АСС Республикинчи пур колхозниксене те чĕнсе калани

Колхозниксемпе колхозницăсем! Ленин--Сталин партийĕ ертсе пынипе, пирĕн социализмлă ял, социализмлă хулапа пĕрле, экономикăпа культура аталанăвĕн фронтĕнче çĕнĕрен те çĕнĕ çĕнтерӳсем туса пырать.

Чăваш халăхĕ, ленинла-сталинла наци политикине пурнăçа тĕрĕс кĕртсе пырса, хăйĕн форма тĕлĕшĕнчен нациллĕ тата содержани тĕлĕшĕнчен социализмлă культурине ăнăçлăн аталантарса пырать.

Республикăра шкулсен, клубсен, вулав çурчĕсен, библиотекăсен, ача яслисен, ача çуратмалли çуртсен, обществăллă мунчасен тата ытти культурăпа йăла учрежденисен шучĕ кашни çулах ӳссе пырать. Ялти интеллигенци речĕсем те хăвăрт йышланаççĕ.

Колхозлă ялăн хуçалăхлă тата культурăллă сăн-сăпачĕ тĕпренех улшăнчĕ. Колхозниксем халĕ, ĕлĕкхи вăхăтри пĕчĕк хура пӳртсем вырăнне, пысăк, çутă, пурăнма лайăх çуртсем тăваççĕ. Колхозсенче çĕнĕ, пысăк килкартисем, электростанцисем, агроучастоксем, колхозри лабораторисем, физкультура тата спорт площадкисем туса лартнă.

Колхозниксен çурчĕсенче радио, Ильич лампине, патефон, велосипед, килти библиотекăсене, уйрăм кроватьсене ытларах та ытларах курма пулать. Колхозниксен тулăх пурнăçĕ хăвăрт ӳссе пырать, вĕсен пĕлĕвĕ анланать, вĕсен ыйтăвĕсен тата интересĕсен талкишĕ ӳсет.

Колхозлă ял экономика тата культура тĕлĕшĕнчен хăватлăн ӳссе пынă вăхăтра, пирĕн колхозсен предприятийĕсенче, фермăсенче, складсенче, клубсенче, шыв хуçалăхĕнче пылчăк, тусан, культурăсăрлăх, тирпейсĕрлĕх, йĕркесĕрлĕх тата тасамарлăх халĕ те пур-ха. Чылай колхозниксен килĕсенче, культурăллă япаласемпе пĕрлех, пылчăк, хăнкăла, таракан, культурăсăрлăх тата тирпейсĕрлĕх пур-ха.

Тасамарлăх тата культурăсăрлăх валли совет хулинче, государствăллă предприятисемпе учрежденисенче çеç мар, колхозлă ялта та вырăн пулмалла мар.

Партин XVIII конференцийĕ предприятисенче тата чугунçул çинче тасалăха тата элементарлă йĕркелĕхе кашни кунах тытса тăмалла, тесе кăтартса пани пире те, колхозлă яла та тивет.

Тасамарлăх — дисциплинăна хавшатакан, çынсем хушшинче чирчĕр саракан çăлкуçĕ пулса тăрать. Элементарлă йĕркелĕх тата тасалăх çукки колхоз производствинче ĕç тухăçлăхĕ чакасси патне илсе пырать.

Пирĕн социализмлă çĕршыври малта пыракан колхозсем тата колхозниксем хăйсен ялĕсене тата килçурчĕсене тахçанах лайăхлатма, илемлетме пуçăннă.

Таса, илемлĕ, типтерлĕ ялшăн кĕрешес ĕçре нумай укçа-тенкĕ тăккалама кирлĕ мар. Кунта ĕç укçа-тенкĕре мар, материалсенче те мар, пуринчен ытла тасамарлăха, пылчăка, ĕлĕкхи чухăн ялтан юлнă кивĕ йăласенчен пуринчен те хăвăртрах тасалассишĕн тăрăшса ĕçленинче пулать.

Эпир хамăр çине çакăн пек обязательствăсем илтĕмĕр тата Чăваш республикинчи колхозниксемпе колхозницăсене пурне те çавăн пек тума чĕнетпĕр:

1. Улăм витнĕ çурт çийĕсене улăштарса, черепицăсемпе тата хăмасемпе витмелле.

2. Ишĕлсе анма пуçланă çурт-йĕрсене юсамалла, е пачах сӳтсе пăрахмалла.

3. Çурт-йĕрсем патĕнче тата килçурт таврашĕнче яланах таса тытмалла, пӳрт умĕнче йывăççем лартмалла, харпăрхăй пахчисенче 1941 çулта сахалтан та 10—15 йывăç лартмалла.

4. Пӳртсем умĕнче шыв юхса каймалли вырăнсем, çырмасем урлă каçса çӳремелли кĕперсем, тротуарсем тумалла, вĕсене йĕркеллĕ тытмалла.

5. Обществăллă çурт-йĕрсене (шкулсене, больницăсене, колхоз правленисен канцелярийĕсене, сельпосене, хуçалăхри çурт-йĕрсене, кулатасене т. ыт. те) йĕркелемелле тата вĕсене культурăллă сăн-сăпат кĕртмелле.

6. Уйхир ĕçĕсем пынă вăхăтлăха ачасен яслисем, площадкисем уçмалла, унта пур ачасене те явăçтармалла.

7. Колхозра санитари енĕпе ĕçлекен обществăллă уполномоченнăй уйăрса, ăна вĕрентсе хатĕрлемелле.

8. Мунчасене йĕркелемелле, вĕсене таса тытмалла.

9. Кашни кил-çуртрах лайăх уборнăй тата çӳп-çап тăкмалли ещĕк тумалла, вĕсене тăтăшах тасатса, дезинфекци туса тăмалла.

10. Пурăнмалли çурт-йĕрсене йĕркене кĕртмелле, урайсене, кантăксене, çӳлĕксене тата кăмакасене таса тытмалла, хăнкăласемпе таракансене пĕтермелле, йĕке хӳресемпе шăшисене хирĕç кĕрешмелле. Пӳртсенче выльăх-чĕрлĕх тытмалла мар, кашни пӳртре чечексем тытмалла.

11. Колхоз территорийĕнче кăçал çĕнĕ пĕве тумалла. Колхозниксене тата обществăллă çурт-йĕрсем патне ĕçмелли шыв парса тăрас ĕçе лайăхлатас майпа, кăçал гидравлически таран туса, шыв паракан трубасем 300 метр тăршшĕ хурса тухмалла.

12. Кулатасене юсамалла, кашни кулата патĕнчех шыв ăсмалли бадьясем е тарасасем тумаллла.

13. Урамсене, переулоксене тата площадьсене таса тытмалла, çӳп-çапсене, тислĕксене, тасамарлăхсене урама, пĕвене тата переулоксене тăкмалла мар.

14. Кашни колхозникăн, колхозницăн харпăрхăй тасалăхĕшĕн кĕрешмелле (вăхăтра мунча кĕмелле, алăсене çумалла т. ыт. те).

15. Колхозниксем хушшинче санитари пропагандине анлăн сарса пырас майпа, медицина работникĕсен лекцийĕсене, доклачĕсене тата калаçусене ирттермелле.

Шемшер ялсовет исполкомĕн председателĕ И. СЕМЕНОВ.
Колхоз председателĕ В. ДИМИТРИЕВ.
Парторг К. САРРА.
Врач В. ДЕМИДОВ.
Учитель М. ПЕТРОВ.
Колхозниксем: А. БОРИСОВ, Л. ВАСИЛЬЕВ, Т. СКВОРЦОВА, Я. ИВАНОВ, С. ЕГОРОВ, Д. ЕГОРОВ, Е. МИХАЙЛОВ т. ыт. те.

Мухтанчăксем

Çуракинче трактор бригадисем мĕнле ĕçлесе пыни çинчен сăмах тапратсан, Элĕк МТС-ĕнчи работниксем чи малтанах, темĕнле хыпăнса ӳкнĕ пек пулса, тракторсемпе ялхуçалăх машинисене партипе правительство кăтартса панă срокчен—апрелĕн 10-мĕшчен ремонтласа пĕтернĕшĕн МТС директорĕпе старший механикне укçан премилесси çинчен ЧАССР Наркомземĕ кăçалхи апрелĕн 29-мĕшĕнче кăларнă приказăн копине йăтса пырса, сĕтел çине сарса хураççĕ.

— Малтан çак приказа вулăр, çураки пирки кайран та калаçăпăр...

Приказ вулатăр. Вĕсем сирĕн куçран, темĕн каласса кĕтсе, пăхса тăраççĕ. Юлашкинчен, йăл йăл кулкаласа илсе, ыйтаççĕ:

— Вуларăр пуль?..

Ответ килĕшмелле пулсан, вĕсем татах куç айĕн пăхса, калаçăва малалла тăсаççĕ.

Мухтанма пăхаççĕ кунта, тӳррипе каласан. Анчах...

Районра çуракин хĕрӳллĕ тапхăрĕ пырать. Малта пыракан колхозсем тĕштырăсене акса пĕтерчĕç, хăшĕсем ăна вĕçлесе çитерес патне çывхараççĕ.

Машинно-тракторнăй станцинче ĕçлекенсен шучĕпе халĕ те тракторсем уйхирте «лараççĕ», çурхи суха тумалли вырăнсем «типсе çитеймеççĕ».

Майăн 10-мĕшĕнчен пуçласа, çумăрлă пулнă ик-виç кунсăр пуçне, çанталăк уяр тăрать. Çĕр йăлтах типсе çитрĕ. Трактор бригадисем çакăнтан та ытларах «килĕшӳллĕ çанталăка» кĕтеççĕ.

Машинно-тракторнăй станцийĕн трактор бригадисем пурĕ 49, вĕсенчен хăшĕсем Калинински тата Советски районсенчи колхозсене кайнă. Кирек ăçта пăх, унта тракторсем лараççĕ, сеялкăсем ĕçлемеççĕ.

ВКП(б) райкомĕнче, районри çĕрĕç пайĕнче тата МТС дирекцийĕнче трактор бригадисен ĕçĕсене кăтартакан сводкăсене илсе, вĕсене чылайччен силлекелесе тăраççĕ те хăйсенчен хăйсем ыйтаççĕ:

— Ах, çав пирĕн йăлтах ЧТЗ тата СТЗ-НАТИ тракторсем пулсан аван пулмалла. Ака та вара график тăрăх пулса пымалла.

Çапла иккен, малтан ХТЗ тракторсене, вĕсем çак çанталăкра «путаççĕ» тесе, ĕçе ямасăр тăнă, çанталăк «пĕлĕтсĕрленесси» кĕтсе халиччченех ЧТЗ тата СТЗ-НАТИ тракторсемпе кăна сухаланă.

Çурхи суха ĕçĕсем кĕçех вĕçленеççĕ ĕнтĕ. МТС дирекцийĕнче халĕ те пуçа пăркаласа лараççĕ:

— Мĕнле пулчĕ ку? Тракторсем валли ĕç те юлмарĕ, лашасемпех сухаласа акса пĕтереççĕ. Тĕлĕнмелле кăçал...

Трактор бригадисен планпа 2600 гектар çуртри акмалла пулнă. Плана мĕн чухлĕ тултарнине асăнма та кичем, çуррине те çитеймест.

Тракторсемпе çĕрле те акмалла. Анчах вĕсем çутăсăр лараççĕ, çутăсăр тракторсем 50 процент ытла шутланаççĕ.

Тракторсем çанталăкран мар, хăшпĕр пайĕсем юсавсăр тата çĕмĕрĕлнĕ пирки лараççĕ иккен, унтан вĕсем çаплах «ишсе тухаймаççĕ». 14-мĕш номерлĕ трактор бригадинчи трактор, хăшпĕр пайĕсем çĕмĕрĕлнĕ пирки, майăн 20-мĕшĕнче ирхине чарăнса ларнă. Çакăн çинчен бригадир Громов çапла калать:

— Лар-ин, пĕр трактор ларни нимĕ те пĕлтермест, кирек-мĕнле трактор та пĕрер смена ларма пултарать.

Çакăн пек «пĕрер смена ларма пултаракан» тракторсем ытти бригадăсенче татах чылай, вĕсене юсаса ĕçе яма каллех «пĕлĕтлĕ çанталăк» кансĕрлет.

Çуркунне кая юлса килнĕ чухне «ăшă кунсене» кĕтсе ларма май килмест. Вăхăтăн кашни сехечĕпе туллин усă курмалла.

И. МОСЕЕВ.

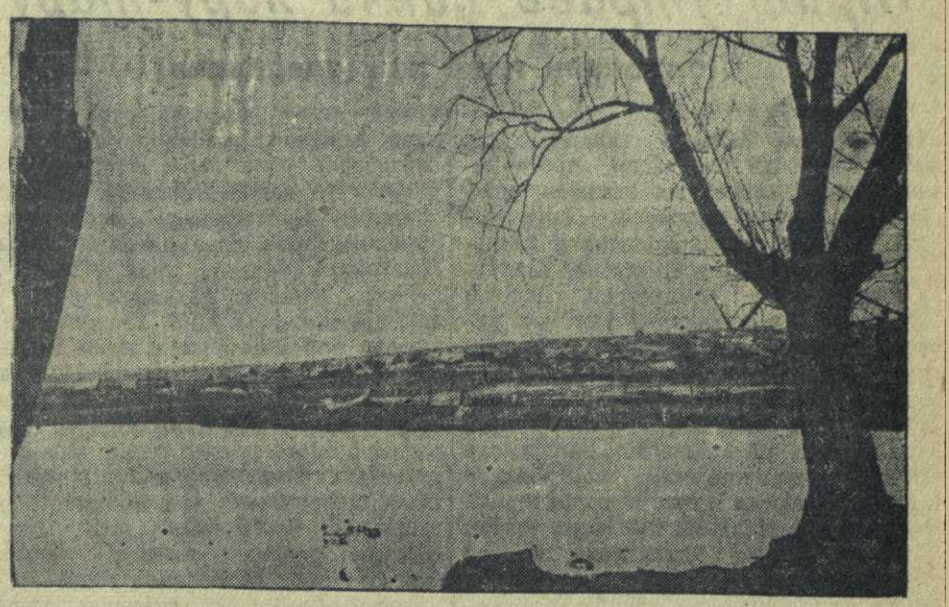

ӲКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Хирти Сĕнтĕр ялĕнчи «Коммунар» колхозăн пысăк пĕви. (Комсомольски район). Г. Костин фото-ӳкерчĕкĕ.

Торф кăларакан предприятисем мĕншĕн начар ĕçлеççĕ?

Атăл леш енче, Шупашкар хулине хирĕç, торфлă пысăк шурлăх пур. Вăл пуриншĕн те паллă ĕнтĕ, анчах çак вырăнта торф кăларакан предприяти тунине нумайĕшĕсем пĕлмеççĕ. Ку шурлăх пысăк, кунта торф та нумай. Унăн пахалăхĕ питĕ лайăх: кунти торфра кĕл сахал, калорийность пысăк. Кăларнă торфа турттарасси те йӳне ларать.

Çак шурлăхри пуянлăхпа 1934 çултах интересленме пуçланă. Анчах тĕпчесе пĕлес ĕç тата предприятин проектне тăвасси 7 çул хушши тăсăлса пычĕ, ăна халĕ те пĕтĕмпех туса пĕтермен-ха. Торф кăларакан предприятие 1939 çулта тума тытăннă, кăçалхипе ĕнтĕ виççĕмĕш çул тăваççĕ. 1940 çултанпа торф кăлараççĕ.

Шупашкар хулине торф нумай кирлĕ. Шутласа пăхасчĕ: мĕн чухлĕ вутшанкă çунтараççĕ пулĕ Шупашкарти кирпĕч тăвакан заводсем, мунча, çикарнясем, учрежденисем тата ытти предприятисем? Торфпа усă курсан, мĕн чухлĕ вăрман перекетленсе юлать пулĕ? Предприятисем те продукцин хăйне ларакан хакне нумай йӳнетме пултараççĕ. Пуриншĕн те паллă, вутшанкă çывăхри вырăнсенче кашни çулах сахалланнăçемĕн сахалланса пырать, ăна инçетрен турттарса килме тивет, вăл хакла ларать. Ахальтен мар ĕнтĕ пĕлтĕр, е виççĕмçул пĕр кубометр вутă 30—40 тенке ларнă пулсан, кăçал унăн хакĕ 70 тенке çити ӳснĕ, е татах та хаклăрах пулчĕ.

Мĕншĕн-ха торф кăларакан предприятине тăвасси тата торф кăларасси япăх пырать? Кăна хирĕç пĕр ответ: пĕтĕм ĕçĕн ăнăçлăхĕ çынсенчен килет. Торф кăларакан предприятин директорĕ пулнă Дмитриев тата главнăй инженер Нармин, строительство ĕçне тата торф кăларассине организацилес вырăнне, хăйсен ырлăхĕ çинчен ытларах шухăшласа пурăннă. Строительствăра чăтма çук хуçасăрлăх пулнă, çавăн пирки строительство материалĕсене çаратса пĕтернĕ, укçа-тенкĕне усăсăр салатнă, растрата тунă. Çак юлхав руководительсем канлĕн пурăннă, производство планне тултарас пирки сахал интересленнĕ.

Вырăнти топливо промышленность управленийĕн начальникĕ пулнă Петров юлташ та çак строительствăна тивĕçлипе ертсе пыман. Вăл торф промышленноçĕн хăйне майлă уйрăмлăхне, торф кăларакан предприятисен экономикине, технологине вĕренме пачах тăрăшман темелле. Хăйĕн пĕлӳсĕрлĕхне пула Петров юлташ кирлĕ мар, е тĕрĕс мар распоряженисем кăларнă. Çав распоряженисем предприятисен ĕçне сӳрĕклентерсе, е пăсса пынă. Сăмахран, Петров юлташ распоряженийĕ тăрăх, Çĕмĕрлери предприятире мĕн хĕлчченех торф кăларнă. Кайран вара кăларнă торф шăнса хытса ларнă. Торф потребителĕ — «Большевик» завод çак торфа йышăнман. Торф çуркунеччченех шурлăхра выртнă, çуркунне вăл шыв айне пулнă, пурне те типĕ çĕре турттарса кăлараймаи. Торф кăларас ĕçе çакнашкал туса пыни государствăна сиен кăна кӳрет.

Чăн та, çулте асăннă мĕскĕн руководительсене ĕçрен хăтарнă, вĕсене тивĕçлипе ответ тыттарнă, анчах торф кăларакан предприятисем çав-çавах начар ĕçлеççĕ. Пĕрремĕш кварталта строительство планне тата торф кăлармалли плана тултарман, иккĕмĕш кварталти плана тултарасси те хăрушлăх умĕнче тăрать.

Предприятисен руководителĕсем рабочисем — торфяниксем, платниксем, специалистсем çук, çавăнпа план тулмасть, теççĕ. Тĕрĕс мар, пирĕн республикăра торф промышленноçĕнчи ĕçе пĕлекенсем нумай. Сĕнтĕр, Етĕрне, Пăрачкав, Советски районĕсенчи колхозниксем кашни çуркуннех Горький, Иваново тата Мускав облаçĕсенчи торф кăларакан предприятисене ĕçлеме темиçе вуншарăн каяççĕ. Вĕсем хушшинче канав чавакансемпе карьерта ĕçлекенсем, платниксем, десятниксем, рамщиксем тата ытти квалификациллĕ рабочисем нумай. Вĕсем пурте пирĕн республикăри торф кăларакан предприятисене кирлĕ, анчах вĕсене кунти предприятисен руководителĕсем курмаççĕ.

Вĕсемех—пирĕн республикăра специалистсем—торфмейстерсем çук, теççĕ. Çакă та тĕрĕс мар. «Дрянное», «Долгое», «Горелое» тата ытти вырăнти торф запасĕсене хамăр республикăри специалистсем тĕпчесе сăнаса тухнă. Вĕсем халĕ те республика территорийĕнчех пурăнаççĕ, анчах хăйсен специальноçĕпе ĕçлемеççĕ. Çак специалистсене тупас пулать, вĕсем валли условисем туса памалла, вара пурте хавaслăнах хăйсен специальноçĕпе ĕçлеме тытăнĕç.

Строительство ĕçне тата торф кăларассине анлăн туса пымалли вăхăт çитмен-ха. Халех рабочисем, специалистсем тупмалла, вĕсем валли условисем туса памалла. Торф кăларнă çĕрте ĕçлекен машинăсене вырнаçтарса карьерсене лартмалла, вĕсене пĕтĕм вăй-хăватпа ĕçлеттермелле. Канав чавас, кăклас тата шурлăхри ытти ĕçсене вăйлатас пулать. Общежитисем, служба çурт-йĕрĕсене тăвассине хăвăртлатни кирлĕ.

Торф вăл—йӳнĕ топливо. Унпа анлă усă курни государствăна пысăк тупăш парать. Пирĕн торф нумай, çак пуянлăха усăсăр вырттарма юрамасть.

К. АБРАМОВ.

Колхозлă ялăн вăрман пек симĕс пулмалла

ЭЛĔК. Йывăççен усси питĕ пысăк. Вĕсем яла илем кӳреççĕ, вут-хăвартан сыхланма пулăшаççĕ, çырма-çатрасене шыв çисе каясран чарса тăраççĕ, лайăх çимĕçсем пăраççĕ.

Районри колхозсенче йывăççем лартса яла илемлетесси, сад-пахчасем ĕрчетес ĕç анлăн сарăлса пырать. Комсомолăн чылай организацийĕсем йывăççем лартса, хăварас ыйтăва сӳтсе-явма ятарласа пухусем туса ирттернĕ, комсомолецсене заданисем панă.

Ураскилтри комсомол организацинче (секретарĕ В. Судаков юлташ) кашни комсомолеца йывăççем 5 тĕпрен кая мар лартма хушнă. Григорий Емельянов, Васса Ильина, Михаил Александров юлташсем заданисене ытлашшипех пурнăçланă.

Кунсăр пуçне комсомолецсем активлăн хутшăннипе «Хăват» колхозри фермăсен килкартийĕсем тавра 886 тĕп тĕрлĕрен йывăççем лартнă. Çавнашкалах Ураскилтри туллимар вăтам шкулта крыжовник, çăка, сирень, тополь тата ытти йывăççене 650 тĕп, 300 тĕп ытла улмуççи лартса хăварнă. Сормпуç Мучикассинчи «Хĕрлĕ сухаç» колхозра çырма ишĕлсе пырасран юхан-шыв тăрăх çырла йывăççипе ытти тĕрлĕ йышши йывăççем пурĕ 641 тĕп лартса тухнă.

Синерти Жданов ячĕпе тăракан колхозра ятарласа организациленĕ садпахча бригади пур. Кăçал вĕсем 2,5 гектар çине «Луиза» ятлă çырла йывăççисем, 200 тĕп хурлăхан тата 500 тĕп хăмла çырли йывăççисем лартса хăварчĕç. Бригадăна П. Петриков юлташ ертсе пырать. Сад-пахча çимĕçĕсене усрама нӳхреп тума колхозра стройматериалсем хатĕрленĕ, ăна çак кунсенчех тума тытăнаççĕ.

Хăшпĕр колхозсенче лартса ӳстерес вырăнне йывăççене касаççĕ. Акă Сатлайкăри «Майăн 1-мĕш» колхозра К. Ивановпа К. Яковлев юлташсем урамри йывăççене каснă. Кĕçĕн Тукташри «Сунтал» колхозра пĕлтĕр канцеляри тавра 50 тĕп йывăç лартрĕç, вĕсем пурте чĕрĕлнĕ. Анчах карта тытса çавăрман пирки вĕсене выльăх-чĕрлĕхсем сиенлеме пултараççĕ.

Ку ялсенче иккĕшĕнче те комсомол организацийĕсем пур. Комсомолецсем çакăн пек йĕркесĕрлĕхсене асăрхамаççĕ.

Н. ДМИТРИЕВ.

Район симĕсленет

СЕНТĔРВĂРРИ. Районри колхозсем хăйсен ялĕсене йывăççем лартса вăрман пек симĕс тăвассишĕн тăрăшса ĕçлеççĕ. Чăрăшкассинчи «Социализм» колхоз 160 тĕп улмуççи, 300 тĕп чей çырли йывăççисем лартса çĕнĕ сад туса хăварчĕ. «Кустарь» колхоз 2 пин тĕпе яхăн тĕрлĕрен йывăççем лартнă. Чкалов ячĕпе тăракан колхоз членĕсем хăйсен килĕсем тавра йывăççем лартса тухрĕç. Кайри-Шĕнерпуç колхозĕн правленийĕ колхозниксене çамрăк улмуççи йывăççисем илсе сутнă.

В. ЗАХАРОВ.

Йывăççем лартаççĕ

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Район территорийĕнче усăсăр выртакан, тăмлă, хăйăрлă çырмасем нумай. Çак çырмасене çурхи шыв çурса кайнипе колхоз çаранĕсене чылай сиен кӳрет. Çакна шута илсе кашни колхозрах йывăççем лартма тытăнчĕç. Майăн 15-мĕшне 48 колхозра пурĕ 4680 тĕп йывăç лартса хăварнă. Вăл шутран «Красное Сормово» колхоз — 315 тĕп, «Красный Порденер» — 330, Ленин ячĕпе тăракан колхоз—280 тĕп йывăç лартнă

П. МАЙОРОВ.

Сезона хатĕрленмен

СЕНТĔРВĂРРИ. Уплерти «Труд» промысла артелĕ малтанхи çулсенче хăйĕн производствăллă планне кашни кварталтах тултарса пыратчĕ. Анчах иртнĕ çултан пуçласа артелĕн ĕçĕ каялла чакма тытăнчĕ. Правлени председателĕ Н. Андреев артель ĕçне юхăнтарса ячĕ. Ăна çакăнтан та аван курма пулать: иртнĕ çулти плана 21,7 процент, кăçалхи пĕрремĕш кварталти плана 40 процент кăна тултарнă.

Кӳршек-чӳлмек тăвакан цех иртнĕ çулти июль уйăхĕнчепе ĕçлемесĕр ларать. СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ 1941 çулти январĕн 9-мĕшĕнче йышăннă постановленин хыççăн, вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем туса кăларма организациленĕ çĕнĕ цехсене паянхи кун та ĕçе яман.

Строительство материалĕсем—кирпĕч тăвасси артельте чи пысăк производство шутланать. Чăвашпромсоюз панă план тăрăх, кăçал 450 пин штука чĕрĕ кирпĕч туса, вăл шутран 420 пин штукне хĕртсе кăлармалла. Кирпĕч тăвас ĕçе майăн 15-мĕшĕнче пуçăнмалла пулнă. Анчах паянхи куна илсен кирпĕч тума тытăнма хатĕр мар.

Тăм илмелли вырăнсене те малтан хатĕрлесе хуман. Виççĕмĕш №-лĕ заводăн тăм илмелли вырăнсенче шыв тăрать. Кирпĕчсене типĕтме сарайсем хатĕрлемен. Иртнĕ çулта сивĕпе шăнса пăсăлнă кирпĕч ванчăкĕсем сарайсенче купаланса выртаççĕ, çурхи шыв ватнă вырăнсене юсаман, пĕрремĕшпе иккĕмĕш №-лĕ сарайсен крышисем юсавлă мар, шыв анать. Ку сарайсене тулли лавпа пыма май çук. Çулсем япăх.

Правлени рабочисене тупса çитерес тĕлĕшпе те начар ĕçлет. Пĕрремĕш номерлĕ заводра кирпĕч хĕртме специалист тупман. Кунне мĕн чухлĕ тăм çăрса хатĕрлемеллине тата çавăн пек миçе штука кирпĕч туса кăлармаллине рабочисене паянхи кунччченех пĕлтермен, рабочисем нормăна пачах пĕлмеççĕ.

М. ГАВРИЛОВ.

Графиксăр ĕçлемелле мар

Вăрнарти «Красный кустарь» артель, пĕтĕмĕшпе илсен, производствăллă программăна ытлашшипех тултарса пырать. Пĕрремĕш квартал планне 102 процент, апрель уйăхĕнчи плана 130 процент тултарнă. Анчах плана пур ассортиментсем тăрăх та кунран кун тултарса пыраймасть. Артелĕн талăклăх график çук. Ĕçри плансăрлăха кунта халĕ те пĕтермен-ха. План тулса пырать, çавăнпах-и тен кунти работниксем график тăрăх ĕçлесе пырасси çинчен сахал шухăшлаççĕ.

Артель правленийĕн председателĕ Есенцев юлташ артелĕн экономикине, цехсене мĕн çитменнине, кашни станок мĕн чухлĕ продукци туса кăларма пултарнине, материалсем пуррипе çуккине пĕлмест. Çавăнпа та артель ĕçне график çине куçармасть. Çавна пула уйăх вĕçленес умĕн час-часах штурмсем пулса иртеççĕ. Артелĕн отходсем нумай тухаççĕ. Анчах унпа тĕрĕс усă курмаççĕ, вĕсем ăçта килчĕ унта сапаланса выртаççĕ. План тăрăх çак отходсенчен тĕрлĕ япаласем туса кăларма палăртнă, анчах мастер çук пирки ĕçе халĕ те тытăнман.

Çĕвĕ çĕлекен мастерскойра 30 çын ĕçлет, вĕсенчен нумайĕшĕ ĕç нормисене ытлашшипех тултарса пыраççĕ. Мастерица-бракерщица А. Маскина апрель уйăхĕнчи нормăна 164 процент тултарнă. Çĕвĕ çĕлекен мастерсем — А. Тишкова, В. Карлюк, А. Наумова, А. Сергеева тата А. Михайлова юлташсем те апрельри нормăна 120—150-шар процент тултарнă. Çак стахановецсен паха опычĕсене стена хаçачĕ урлă çутатса пыраççĕ.

Я. ПЕТРОВ.

Колхозсенче тасалăхпа культурăлăхшăн кĕрешер!

Пирĕн Чăваш республики, ытти тăванлă республикăсем пекех, Ленинла-Сталинла наци политикине тĕрĕс пурнăçа кĕртсе пырса, Октябрьти Социализмлă аслă революци пулнăранпа, уйрăмăнах сталинла пятилеткăсен çулĕсенче культурăллă строительство тĕлĕшпе калама çук пысăк çитĕнӳсем турĕ.

Халăхи вăхăтра, пурне те пуçламĕш вĕренӳ парас задачăна пурнăçа кĕртсе пынă май, шкула çӳремен ачасем çукпа пĕрех. Çитĕннисем хушшинче те хут пĕлменлĕх пĕтсех пырать. Шкулсен, вулав çурчĕсен, библиотекăсен, клубсен шучĕ йышланса пыни, радиопа кино, кĕнеке-хаçат кăларас ĕç тата физкультура ĕçĕ анлăн сарăлса пыни, — çаксем ĕнтĕ пирĕн социализмлă культура хăвăрт аталанса пынине пĕлтереççĕ. Халăх сывлăхне сыхлакан учрежденисем те çулран-çулах ӳссе пыраççĕ. Колхоз стройĕ çирĕпленнĕ май, колхозсем большевикла пулса пыраççĕ, колхозниксем пуян та культурăллă пурнăçпа пурăнма тытăнчĕç.

Анчах, çапах та, патша саманинчен юлнă йăласем, кулленхи пурнăçри кивĕ йăласем пĕтĕмпех пĕтнĕ теме çук-ха. Ĕлĕкхи пусмăрти пурнăçпа çыхăннă хăнăхусем, тасамарлăхпа килĕшсе пурăнас йăласем халĕ те пĕтсе çитмен-ха. Пуринчен ытла пире халĕ ирсĕрлĕхсене хирĕç, тасалăхшăн кĕрешни питĕ кирлĕ. Предприятисенче, колхозсен фермисенче, учрежденисенче, тĕрлĕ обществăллă вырăнсенче, колхозниксен килçурчĕсенче тасалăх çитменни тата харпăрхăйне таса тытманни, — çаксем вĕсем ĕлĕкхи пурнăçран юлнă сиенлĕ наследнисем пулаççĕ. Вĕсем сиенлекен чирсен çăлкуççĕсем пулса тăраççĕ. Çак тасамарлăха хирĕç, çавăн пекех тата пӳртсенче пурăнакан хурткăпшанкăсене, таракансене, хăнкăласене хирĕç ку таранччен çителĕклĕ кĕрешмен-ха, çак ыйту тавра пĕтĕм общественноçа мобилизацилемен.

Ку çеç те мар, патша пусмăрĕнчен юлнă хăрушă чирпе—трахома чирĕпе кĕрешес ĕçе те юлашки çулсенче сӳрĕклетнĕ. Чылай çĕрте çак ĕç хăй тĕллĕн пулса пырасса шанаççĕ. Çавăнпа та эпир республикăра трахомăна пĕтĕмпех пĕтереймен-ха. Хăшпĕр районсенче, сăмахран, Елчĕк районĕнче, трахомăллисем халĕ те нумай. Трахомăна пĕтĕмпех пĕтермесен тата ку ĕçе манăçа хăварсан, вăл татах та сарăлма пултарать, нумайĕшне куçсăр тăратса хăварма пултарать. Çакна асра тытман пирки, партин хăшпĕр райкомĕсемпе пуçламĕш организацисем тата райсоветсемпе ялсоветсен исполкомĕсем юлашки вăхăтра трахомăна хирĕç кĕрешес ĕç çине çителĕклĕ çавăрăнса пăхман.

ВКП(б) XVIII съезчĕ пирĕн ума пысăк задачăсем лартрĕ. Совет Союзĕ социализмран майĕпенех коммунизма куçас тапхăра кĕчĕ. Çак тапхăрта ĕççыннисене коммунизмла воспитани парасси, кашни ĕççыннинех культурăллă тăвасси — чи пысăк та кирлĕ задача пулса тăрать. Тасалăхшăн кĕрешесси вара çав задачăпа тачă çыхăнса тăрать.

Маленков юлташ партин XVIII конференцинче çапла калăнă:

«Производствăра тасалăх тата культура тытса пырас задачăна, чи çăмăл тата элементарлă, анчах çав вăхăтрах тем тесен те вăраха яма юраман задачăна эпир халех татса пама тивĕçлĕ, мĕншĕн тесен промышленноçа малалла çĕклентерсе пырас задачăна элементарлă культурăсăр ăнăçлăн пурнăçа кĕртме çук, пирĕн çĕршыв умĕнче тăракан аслă задачăсене, социализмран коммунизма куçассипе çыхăнса тăракан задачăсене элементарлă культурăсăр татса пама май çук».

Маленков юлташ каланă сăмахсем промышленноçри предприятисене çеç мар пырса тивеççĕ. Вăл сăмахсем пĕтĕмпех колхозсене те, культурăпа совет учрежденийĕсене те пырса тивеççĕ. Тасамарлăх: пылчăк, çӳп-çапсем, тĕрлĕ усал шăршăсем—чир-чĕр саракан çăлкуççем пулса тăраççĕ, терĕмĕр эпир. Калас пулать, вĕсемех ĕçре дисциплина çуккине, ĕç тухăçлăхĕ начаррине, ĕçре кахалланса ларнине е ахаль сулланса çӳренине кăтартса паракансем те пулса тăраççĕ. Çавăнпа та тасамарлăха хирĕç государство предприятийĕсенче кăна мар, пур çĕрте те: фермăсенче, пĕрле усă куракан çăлсем патĕнче, ялсовет тата колхоз канцелярисенче, шкулсемпе больницăсенче, колхозниксен çурчĕсенче те тимлĕн кĕрешсе пымалла.

Çакăн пек фактсене эпир темĕн чухлех тĕл пулатпăр: хăш ялсоветсенче е колхоз правленинче таса тата тирпейлĕ, вĕсен ĕçĕсем те ăнса пыраççĕ, вĕсен колхозра та, фермăсенче те йĕркелĕх пур. Ялсоветсенче тата колхоз правленинче таса мар тата йĕркесĕр пулсан, ун пек çĕрте вĕсен ĕçĕсем те юлса пыраççĕ, урамсенче те, фермăсенче те тата ытти çĕрте те тасалăх çук. Çавăнпа та ялти руководительсен пуринчен малтан хăйсем культура тĕлĕшпе пример кăтартса пымалла.

Шемшерти «Серп и молот» колхоз (Шупашкар р.) членĕсем, хăйсен пухăвĕнче колхозри тата колхозниксен килĕсенчи тасалăх çинчен сӳтсе-явса, республикăри пĕтĕм колхозниксене тасалăхшăн, санитарипе гигиенăна тытса пырассишĕн кĕрешме чĕнсе каларĕç. «Серп и молот» колхоз колхозникĕсем хăйсем çине пысăк обязательствăсем илчĕç. Çав обязательствăсене кашни колхозах ăнăçлăн пурнăçа кĕртме пултарать.

Парти райкомĕсен, райсоветсемпе ялсоветсен исполкомĕсен тата партипе комсомолăн пуçламĕш организацисен ку ĕç çине вирлĕн çавăрăнса пăхмалла. «Серп и молот» колхоз членĕсем чĕнсе каланине колхозниксен пухăвĕсенче сӳтсе явмалла, кашни колхозăн харпăрхăй условийĕсене шута илсе тасалăхшăн кĕрешес тĕлĕшпе конкретлă задачăсем палăртмалла тата вĕсене пурнăçа кĕртме мĕнпур колхозниксене мобилизацилемелле. Сăмахран каласан, хăшпĕр районсенче (Элĕк, Сĕнтĕр т. ыт. те) мунчасем питĕ сахал. Çав районсенчи колхозсен мунчасем тăвас ĕçе çине тăрсах тытăнмалла.

Райсоветсемпе ялсоветсен исполкомĕсен санитарипе профилактика ĕçĕ çинчен хăйсен заседанийĕсенче час-часах сӳтсе-явмалла. Санитарнăй уполномоченнăйсен ĕçне вăйлатмалла. Ку енĕпе советсен сывлăха сыхлас тĕлĕшпе ĕçлекен яланлăх комиссийĕсем те пысăк ĕçсем тума пултараççĕ. Чăваш АССР сывлăха сыхлав Халăх Комиссариачĕн тата вырăнсенчи больницăсен медицина ыйтăвĕсем тăрăх колхозсенче час-часах лекцисем туса ирттермелле. Хăшпĕр ыйтусемпе ялти учительсем те, агрономсем те лекцисемпе докладсем туса, колхозсене нумай пулăшма пултараççĕ. Ялсенчи вулав çурчĕсен, клубсен, районсенчи социализмлă культура çурчĕсен çак ĕçе вăйлăн хутшăнмалла. Вĕсен санитари пропагандин кĕтесĕсене тумалла, лекцисене, докладсене, калаçусене план тăрăх туса пымалла, хаçат-журналсенчи статьясене тата пĕчĕк, пурне те ăнланмалла кĕнекесене вуласа парас ĕçе туса пымалла. Паллах ĕнтĕ, тасалăх тĕлĕшпе çак ĕçри çынсен хăйсен примерлă пулмалла. Библиотекăсенче санитари пропаганди валли, тĕрлĕ чирсемпе кĕрешмелли çинчен çырнă пурне те ăнланмалла кĕнекесем çителĕклĕ пулмалла. Çитес кунсенчех Чăвашгиз тĕрлĕ чирсемпе кĕрешмелли çинчен çырнă 10—15 пус тăракан кĕнекесем кăларать. Ку кĕнекесене пур библиотекăсен те, пур вулав çурчĕсен те туянмалла, вĕсене кашни колхозник те илме пултарать. Парти райкомĕсен пропагандăпа агитаци отделĕсен вăл кĕнекесем ялсене тата колхозниксем хушшине мĕнле сарăлнине сăнаса тăмалла, вăл ĕçе вăйлатма пулăшмалла. Тасалăхшăн кĕрешес ĕçре кинопа тата радиопа çителĕклĕн усă курмалла. Санитари пропаганди енĕпе ӳкернĕ кĕске картинăсене кăтартассине организацилемелле.

Тасалăхшăн, тĕрлĕ чир-чĕрсене хирĕç кĕрешес ĕç— питĕ пысăк та питĕ кирлĕ ĕç. Ку ĕçе мĕнпур вăя хурса, нихçанхи пек мар хăватлăн тытăнса, мĕнпур колхозниксене хутшăнтарса туса пымалла. Тасалăхшăн кĕрешни халăхăн культурине малалла ярассишĕн кĕрешни пулса тăнине асрах тытса тăмалла.

Т. АХАЗОВ.

ВКП(б) Чăваш Обкомĕн пропагандăпа агитаци енĕпе ĕçлекен секретарĕ.

Крит утравĕ çинчи лару-тăру

(Лондонран илнĕ радиопередача)

Германия Крит утравĕ çине çав-çавах войскăсем антарса хăварма тăрăшать. Империски войскăсем противникăн нумай салтакĕсене тыткăна илнĕ. Лондонра çапла шутлаççĕ: ĕнер тул çутăлса килнĕ вăхăтра антарса хăварнă 1500 парашютистсăр пуçне, кăнтăрла планерсемпе самолетсем çинчен сывлăшри пĕр дивизирен кая мар антарса хăварнă, çав дивизи 7 пин çынран тăрать. Çавăн пек дивизие пĕр вырăнтан тепĕр çĕре куçарса пыма 250 самолета яхăн кирлĕ. Утрав çинчи лару-тăрăва пĕтĕмĕшпех Англи çар вăйĕсен командованийĕ контроллесе тăрать. Нимĕçсем утрав территорийĕ çинче мĕнле те пулин пысăкрах вырăн йышăнса тăракан пунктсене туртса илеймен, анчах та уйрăм группăсем нумай пунктсенче çапăçаççĕ. Халĕ палăртнă тăрăх, нумай войскăсене транспорт самолечĕсемпе илсе пынă. Çав самолетсем ăнсăртран тĕл пулакан площадкăсем çине, çавăн пекех тата противник хăйĕн аллине çавăрса илнĕ хăшпĕр аэродромсем çине анса ларнă. Çакнашкал атакăсен планĕ акă мĕнре: малтан мĕн чухлĕ те пулин парашютистсене антарса хăвараççĕ, çав парашютистсем хăшпĕр çитĕнӳсем тусан, вĕсем сигнал параççĕ, çакăн хыççăн вара çийĕнчех транспорт самолечĕсем войскăсене илсе пыма пуçлаççĕ. Пуриншĕн те паллă, тунтикун Германи авиацийĕ Крит утравĕ çине вăйлăн бомбăсем пыра-пыра пăрахма пуçланă. Ытларикун ирхине ирех утравăн хĕвеланăç пайĕнче парашютистсен пысăк группине антарса хăварнă. Çакăн хыççăн войскăсем илсе пыма тытăннă. Германин сывлăшри дивизийĕ пуринчен ытларах пехотăн икĕ батальонĕпе артиллерин пĕр батальонĕнчен тăрать. Вĕсем пулеметсемпе, тусем çинче усă курмалли çăмăл орудисемпе, танксене хирĕç кĕрешмелли орудисемпе хĕçпăшалланнă. Çавăн пекех тата дивизи составне разведка тăвакан батальон кĕрет, унта саперсемпе инженерсем пулаççĕ. Çакăн пек дивизире офицерсен хисепĕ яланхи дивизири офицерсен хисепĕнчен чылай пысăкрах пулать. Германи парашютисчĕсем новозеландецсен формипе тумланнă пирки Лондонра çапла калаççĕ: çак ыйтăва татса парас ĕçе пĕтĕмĕшпех вырăнти командовани тăвать, çакăн пирки çав парашютистсене военно-полевой суда парĕç, тесе шутлас пулать.

Майăн 21-мĕш. ТАСС).

Америкăри хаçатсем Германин Крит утравĕ çинчи тактики çинчен

НЬЮ-ЙОРК, майăн 21-мĕш. (ТАСС). Нимĕçсем Крит утравĕ çине войскăсем илсе пырас ĕçре планерсемпе усă курни çине Америкăри хаçатсем пысăк тимлĕхпе пăхаççĕ. Хаçатсем çапла кăтартса параççĕ: çак техникăпа пуринчен малтан ССР Союзĕ усă курнă, халĕ унпа нимĕçсем усă кураççĕ. Çакăн çинчен калакан пĕлтерĕве «Нью-Йорк геральд трибюн» хаçат «Войскăсене планерсем çине лартса урăх вырăна куçарас тĕлĕшпе пирвайхи опытсене Россия туса ирттернĕ» текен заголовокпа пичетлесе кăларнă. Совет Союзĕ 10 çул каярах, тесе кăтартса парать хаçат, войскăсене планерсем çинче куçарса каяс тĕлĕшпе опытсем туса ирттернĕ. Хăшпĕр опытсенче пĕр самолет 25 планера çити буксира илсе турттарса пынă.

«Нью-Йорк таймс» хаçат та çапла кăтартса парать: нумай çул каярах Совет Союзĕ планерсемпе вăрçă ĕçсенче усă курас ĕçĕн пионерĕ пулнă. «Пулма пултарать, — тет малалла хаçат, — Германири çар экспертĕсем вырăссен опычĕсем çине çав вăхăтрах тимлĕн пăхнă пулĕ. Англи çарĕ вырăссен çав опытне шута илмен пулас, Америка çарĕ вара ăна пачах та йышăнман».

Иден заявленийĕ

ЛОНДОН, майăн 22-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Англи ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕ Иден паян общинăсен палатин ларăвĕнче сăмах тухса каланă. Виши правительстви Англин çар вăйĕсене сиен кӳме пултаракан ĕçсем тăвас пулсан, тенĕ Иден, Францишĕн пысăк ĕçсем тухса тăма пултараççĕ.

Франци правительстви Англи противникĕпе туслăн ĕçлесе пырас шутлă политикăна тытса пырса, тенĕ Иден, Англин вăрçăри ĕçĕсене сиен кӳрекен е унăн тăшманĕн вăрçăри ĕçĕсене пулăшу пама пултаракан ĕçсем тăвас пулсан, ун чухне Англия, «паллах ĕнтĕ, тăшмана кирек ăçта тĕл пулнă — çавăнта çĕмĕрес правăпа усă курĕ». Эпир, тенĕ Иден, хамăрăн вăрçă планĕсене пурнăçа кĕртсе пынă чухне Францин оккупациленĕ территорийĕпе оккупацилемен территорийĕ хушшинче мĕнле те пулин уйрăмлăх пур тесе шутламăпăр.

Американецсемпе англичансем Сирирен тухса каяççĕ

ЛОНДОН, майăн 22-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви Палестинăпа Сири пиркинчен çапла пĕлтерет: американецсемпе англичансем Сирирен Палестинăна тухса каяççĕ. Юлашки икĕ кун хушшинче Тадмора (Пальмира тата Дамаск) Германин çĕнĕ самолечĕсем пырса çитни çинчен пĕлнĕ хыççăн, тенĕ малалла пĕлтерӳре, Англи самолечĕсем Германин аэродромсенче ларакан машинисем çине бомбăсем пырса пăрахнă. Бомбăсем тивнипе пысăк пушарсем тухнă. Англи самолечĕсене Англипе Франци летчикĕсем тытса пынă.

КĔСКЕН

- 1941 çулта Австралин вăрçа пула тухакан расхочĕсем 700 миллион доллара яхăн пулаççĕ. Заемсем çак расходсен виççĕ пайĕнчен икĕ пайне витмелĕх средство параççĕ.

Америка корреспонденчĕ французсем Дакара çирĕплетни çинчен

НЬЮ-ЙОРК, майăн 22-мĕш. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» хаçатăн Вашингтонри корреспонденчĕ çапла пĕлтерет: Вашингтонра илнĕ сведенисем тăрăх, Франция Дакар оборонине пысăк хăвăртлăхсемпе çирĕплетет. Манюэль мысĕ çинче яланлăх оборона сооруженийĕсем тăваççĕ. Дакар гаванне пырса кĕмелли Горэ утравĕ çине темиçе оруди, вăл шутра зенитнăй орудисем те вырнаçтарса лартнă. Çакăнта вырнаçтарса лартнă тупăсенчен чи пысăккисем — 240 миллиметр калибрлă тупăсем. Дакарти аэродромра çĕр самолета яхăн шутланать, вĕсем пуринчен ытларах кивĕ бомбардировщиксем. Франци гарнизонĕнче 5 пин салтак шутланать, вăл шутра зенитчиксен пĕр батальонĕ пур. Çавăн пекех унта туземецсен темиçе чаçĕ тăрать. Дакар портĕнче Францин «Ришелье» ятлă линкорĕ, «Жорд Лойг», «Монкальм» тата «Глуар» ятлă крейсерсем, ик-виç эсминец тата темиçе подводнăй лодка тăрать. Иртнĕ çулти июль уйăхĕнче Дакар çине англичансем пырса тапăннă вăхăтра сиенленĕ хыççăн, «Ришелье» линкора нумаях пулмасть юсаса пĕтернĕ.

Де Голль генералăн войскисем Сирине пырса кĕнĕ

НЬЮ-ЙОРК, майăн 22-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, «Колумбия Бродкастинг» радиокомпанийĕ çапла пĕлтерет: Браззавильри (Францин Экваториальнăй Африкинче) радиостанци пĕлтернĕ тăрăх, де Голль генералăн войскисем Сирине пырса кĕнĕ. Сирин пĕр полкĕ, тесе пĕлтернĕ радиостанци, де Голль войскисемпе пĕрлешнĕ те ĕнтĕ.

ФЗО шкулĕнчен вĕрентсе кăлармалли испытанисем

Производствăллă канашлусем пысăк пулăшу параççĕ

КУСЛАВККА. Комбинатри ФЗО шкулĕнче рамщиксен группинче вĕренекенсем испытани парса пĕтерчĕç. Вăл группăра пурĕ 30 çын вĕреннĕ. Вĕсем пурте тенĕ пекех пысăк разрядсем — 7-мĕшпе 8-мĕш разрядсем илме тивĕçлĕ пулчĕç.

Подвяхин, Александров, Петров тата Дмитриев юлташсем хăйсен группинче малти вырăна тухрĕç. Вĕсем испытани вăхăтĕнче хăма çурас ĕçе лайăх вĕренсе çитнине кăтартрĕç, ĕç нормине нумай çулсем хушши ĕçлекен рабочи-рамщиксенчен кая мар тултарчĕç. Аттестаци комиссийĕ çав юлташсен ĕçне «отлично» тесе хакларĕ, 8-мĕш разряд памалла турĕ.

Эпир испытани вăхăтĕнче производствăллă канашлусем туса ирттертĕмĕр. Вăл канашлусенче производство ыйтăвĕсем çинчен сӳтсе-явнă. Испытанисене «отлично» паллăпа панă вĕренекенсен опычĕсене ытти вĕренекенсене каласа патăмăр. Çакăн пек канашлусем ирттерни пысăк пулăшу пачĕ. Вĕренекенсем ĕç нормине ытлашшипех тултарса пыма тытăнчĕç.

Халь испытани паракан çамрăксем хăйсен ĕçне тĕплĕн вĕренсе çитнипе шкултан вĕренсе тухаççĕ. Çитес кунсенчех пирĕн шкула çĕнĕрен вĕренме хуласемпе колхозсенчи çамрăксене илмелле. Эпир çитес призыва ирттерме хатĕрленетпĕр. Çĕнĕрен килекен вĕренекенсем валли пурăнмалли çурт-йĕрсене, выртса тăмалли хатĕрсене йĕркене кĕртме тытăнтăмăр. Шкултан вĕренсе тухакан çамрăксем инструментсене т. ыт. хатĕрсене хăйсенчен юсавлă хăварма тăрăшаççĕ.

Испытанисем ирттерес ĕçре комсомол организацисен пулăшса пымалла. Анчах пирĕн районри комсомол организацийĕ ФЗО шкулĕн ĕçĕсемпе интересленмест. ВЛКСМ райкомĕн работникĕсем пирĕн шкула килсе те курмарĕç.

В. СУРИКОВ.

Куславккари ФЗО шкулĕн директорĕ.

Комсомолецсем малта пыраççĕ

ÇĔМĔРЛЕ. Комбинатри ФЗО шкулĕ пилĕк уйăх çурă хушшинче промышленность предприятийĕсенче ĕçлеме кирлĕ слесарьсем, плотниксем, станочниксем, электромонтерсем, рамщиксем вĕрентсе хатĕрлерĕ. Шкулта вĕренекенсем нумайĕшĕ комсомол ретĕнче тăраççĕ. Комсомолецсем хăйсен квалификацийĕсене лайăх вĕренсе çитнĕ, вĕсем испытанисенче малта пыраççĕ.

Отличник В. Николаев шкултан слесарь пулса ĕçлеме вĕренсе тухать. Вăл хăйĕн ĕçне юратать, хуть те хăш предприятине ярсан та ĕçлеме килĕшет. Слесарь ĕçне вĕрентнĕшĕн мастера тав тăвать.

Рамщиксен группинче вĕренекенсем Тонышев, Легулов, Ногтев юлташсем Амур шывĕ çинчи Комсомольск хулине ĕçлеме яма ыйтаççĕ.

Телеграфистсен курсĕсенче

Хальхи вăхăтра мĕн пур районсенчи сыхăну конторисенче те Морзе азбукине тата телеграфа вĕренес тĕлĕшпе курссем ĕçлеççĕ. Вăл курссенче 400 çын ытла вĕренет.

Июлĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа августăн 1-мĕшĕччен çав курссенче вĕренекенсем испытани тытаççĕ. Хăшпĕр сыхăну конторисенче, вĕренӳ программине вĕренсе пĕтерсе, халех испытани тытма пултаракансем те пур.

Çавна шута илсе, Чăваш АССР Сыхăну управленийĕ телеграфистсем пулма испытани тытма халех пултаракансене срокчченех испытани туса, вĕрентсе кăларма ирĕк панă.

106 çулхи карчăк

Вăрманкасри (Вăрнар р.) Евдокия Филипповна Косова 106 çула çитнĕ. Унăн хĕрĕ — Татьяна Васильевна Васильева 72 çулта. Евдокия Косова лайăх илтет, çынсемпе те ăнлăн калаçать.

(**«Социализм çулĕпе»**).

Шкулсенчи пĕлӳ тĕрĕслевĕсем. УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Шупашкарти М. Горький ячĕпе тăракан вăтам шкулта вĕренекенсем пĕрремĕш предметпа испытани панă хыççăн шкултан саванса тухаççĕ.

Г. Костин фото-ӳкерчĕкĕ.

Музыка инструменчĕсен оркестрĕ Шупашкара килет

Чăваш АССР Совнаркомĕ çумĕнчи искусство ĕçĕсен управленийĕ тата Чăвашсен Государство филармонийĕ чĕннипе, çитес кунсенче Шупашкара СССР халăх музыка инструменчĕсен государство оркестрĕ килет. Июнĕн 4-мĕшĕнче оркестр Чăвашсен Государство Академи театрĕнче пĕр концерт парать. Оркестрăн художествăллă руководителĕ тата вăлах дирижорĕ—пĕтĕм Союзри халăх музыка инструменчĕсем çинче выляканссен конкурсĕн лауреачĕ—Н. П. Осипов.

СССР халăх музыка инструменчĕсен государство оркестрне 1936 çулта организациленĕ. Оркестр çак хушăра чылай пысăк опыт пухнă, творчествăллă ĕçре паллă çитĕнӳсем тунă. Вăл халĕ тăван çĕршыври чи паллă музыкăллă оркестрсенчен пĕри шутланать.

Оркестрăн составĕ чылай пысăк, унта пысăк квалификациллĕ музыкантсем 75. Вĕсем халăх хушшинчи темиçе тĕрлĕ музыка инструменчĕсем: балалайкăсем, домрасем, гармоньсем, янракан кĕслесем тата ытти тĕрлĕ инструментсем çинче выляççĕ. Çакнашкал нумай инструментсем çинче выляни оркестра музыкăллă нумай произведенисене сцена çинче выляса пама май парать. Çавăнпа оркестр паракан концертсем яланах витĕмлĕ тата итлекенсен кăмăлне каяççĕ.

Оркестрăн творчествăллă пултарулăхĕ ӳссе пынă май, унăн репертуарĕ те кулленех пуянланса пырать. Репертуарта итлекен халăха хавхалантаракан музыкăллă произведенисем тата халăх юррисемпе ташшисем те нумай. Уйрăмах вырăс халăх музыки, тăванлă республикăсенчи халăхсен юррисемпе ташшисем пысăк вырăн йышăнаççĕ. Вăл шутра «Во поле береза стояла», «Посажу ли я калинушку», «Как в огороде», «Хоровод» т. ыт. юрăсем те кĕреççĕ. Çавăн пекех совет халăхĕн паллă композиторĕ, РСФСР халăх артисчĕ М. М. Ипполитов-Иванов, вырăс халăх пурнăçĕнчен «На посиделках» тема тăрăх оркестр валли ятарласа çырнă музыкăллă произведенийĕ паллă вырăн йышăнса тăрать.

Оркестрăн репертуарĕнче вырăс халăхĕн иртнĕ ĕмĕрсенчи паллă композиторĕсен произведенийĕсем те чылай. Римский Корсаков çырнă «Сказка о царе Салтане» ятлă музыкăри сюита, Мусоргскийĕн «Ночь на Лысой горе» тата П. И. Чайковскин классикăллă вилĕмсĕр произведенийĕсем. Ютçĕршывсенчи чи паллă композиторсенчен çак авторсем çырнă юрăсене кĕртнĕ: Моцарт, Верди, Бизе, Григ, Сен-Санс т. ыт. те.

Концертсенче оркестр халăхсен тĕрлĕ музыкăллă инструменчĕсем çинче выляса панисĕр пуçне тата ытти интереслă номерсем те пур. Унта ССР Союзĕнчи Государство Пысăк Академи театрĕн солисчĕ П. Т. Киричек (баритон) тата Мускаври Государство филармонийĕн солистки А. П. Выстрева (сопрано) тухса юрласа параççĕ.

Паллах, Совет Союзĕн столицинчен—Мускавран СССР халăх музыка инструменчĕсен государство оркестрĕн творчествăллă коллективĕ Шупашкара килни пирĕншĕн пысăк чыс. Вăл пирĕн хула халăхне музыка искусстви çак юлашки çулсем хушшинче тунă çитĕнӳсемпе паллашма май парать.

Я. МУРАТОВ.

Шыв спортне анлăн сарса пырар

Пирĕн республика территорийĕ шывран çавтери пуян. Атăл тата Сăрă шывĕсем тăрăхĕнче вуникĕ район вырнаçнă. Кунсăр пуçне Çавал, Ункă тата ытти юханшывсем юхса выртаççĕ. Пĕчĕк çырмасем, кӳлĕсем тата шурлăхсем нумай. Çутçанталăк условийĕсем енчен пирĕн республикăра шыв спортне анлăн сарса пыма пысăк майсем пур.

Шывра ишме вĕренни, кимĕпе ишни, шыв айĕнче чăмни тата шыв спортне кĕрекен ытти вăйăсем ĕççыннисен сывлăхне çирĕплетме пулăшаççĕ. Çавăн пекех Хĕрлĕ Çар валли юрăхлă боецсем хатĕрлес çĕрте те паллă вырăн йышăнса тăраççĕ.

Физкультура организацийĕсен шыв спортне çапăçусем вăхăтĕнче пулма пултаракан йывăрлăхсемпе çыхăнтарса пымалла. Çамрăксене Хĕрлĕ Çара кайиччен вăл йывăрлăхсене çĕнсе илме хăнăхтарас пулать. Уйрăмах шывра тумтирпе, гранатăпа, винтовка моделĕпе, йывăр япаласемпе ишме, шыв айĕнчен чăмса кайма вĕрентни кирлĕ.

Пирĕн республикăра ку таринччен шыв спорчĕ çителĕксĕр сарăлса пынине палăртмалла. Физкультура коллективĕсем çеç мар, пысăк спорт обществисем те тивĕçлипех ĕçлеме тытăнман. Шыв спорчĕ енĕпе ăмăртусене çăмăл майсемпе кăна ирттернĕ. Винтовкăпа, гранатăпа, тумтирпе ишес тĕлĕшпе ăмăртусем пачах та пулман. Кăçалхи сезонра çак çитменлĕхсене хисепе илсе ĕçлемелле. Ăмăртусене çарти условисемпе çыхăнтарса пымалла.

Шыва кĕмелли вырăнсем нумай пулсан та, пирĕн республикăра шыв спорчĕн ĕçне ĕççыннисене сахал явăçтарнă. Атăл çинчи хуласенче — Куславкка, Сĕнтĕрвăрри тата Шупашкар хулисенче те шыв спорчĕ массăллăн сарăлса пымасть. Шывра лайăх ишме вĕренсе çитнĕ çынсем ытла та сахал. Комсомол организацийĕсен тата спорт обществисен массăллă ăнлантару ĕçне вăйлатмалла. ГТО тата БГТО значокĕсен шыв спорчĕ тĕлĕшĕнчи нормисене парас ĕçе организацилемелле.

Кăçал çуллахи сезон вăхăтĕнче шыв спорчĕ енĕпе ăмăртусем нумай пулса иртмелле. Спорт обществисем вырăнти коллективсенче шывра ишес, кимĕпе ишес, вышкăсем çинчен шыва сикес енĕпе ăмăртусем ирттерме палăртнă. Çавăн пекех районсенчи тата хуласенчи ăмăртусем пулмалла. Июль уйăхĕнче Шупашкарта республикăри малти вырăна тухас енĕпе ăмăртусем пулаççĕ.

«Спартак» спорт обществи июльпе август уйăхĕсенче шывра лайăх ишекенсен слетне ирттерет. Шыв спорчĕн сезонне июнь уйăх варринче уçма шутлаççĕ. Халь общество Шупашкар хулинче шыв станцийĕ тума хатĕрленет.

Шыв спорчĕн сезонĕ уçăласси нумай юлмарĕ. Спорт обществисем кăçалхи сезона хатĕрленес тĕлĕшпе нимех те туман-ха. Физкультурăпа спорт ĕçĕсен комитечĕ шыв спорчĕн сезоне хатĕрленме пулăшса пымалла.

Г. ИВАНОВ.

Çĕнĕ гидростанцисем

ÇĔРПУ. (**Хамăр корр.**). «Чăвашсельэлектро» конторинчи работниксен коллективĕ Çĕрпӳри ГЭС-а ĕçе яма хатĕрленет. Строительствăра юлашки ĕçсем пыраççĕ. Станцине августăн 1-мĕшĕччен ĕçе ямалла. Кунсăр пуçне, кăçал Елчĕкри (Елчĕк р.), Тусай Упири (Красноармейски р.) гидростанцисене туса çитермелле. Тусай Упири станци валли турбина кӳрсе килнĕ. Çак кунсенче кунта çăпра ĕçĕсем пуçланнă.

Октябрьскинчи Енĕш шывĕ çинче, гидростанцисем пулмалла. Ку станцисенче пуринче те строительство ĕçĕсем пыраççĕ. Çак çĕнĕ строительствăсем вĕçленсен пирĕн республикăра 6 гидростанци пулать.

«Чăвашсельэлектро» конторинче 1942 çулта пулакан строительствăсен вырăнĕсене тĕпчесе пĕлесси пырать. План тăрăх 1942 çулта Калинински районри Сугут-Торбиковра, Первомайскинче тата Чкаловскинче гидростанцисен строительстви пуçланмалла.

Çамрăк судомеханиксен кружокĕ

Çамрăк техниксемпе натуралистсен республикăри станцийĕ çумĕнче çамрăк судомеханиксен кружокĕ ĕçлет. Унта пĕтĕмпе 18 ача вĕренеççĕ. Хĕл каçиччен ачасем мĕнле моторсем пулни çинчен тата вĕсен пайĕсене вĕреннĕ. Кружок членĕсем юрăхсăра тухнă мотора юсаса, моторлă лодка туса хатĕрленĕ.

Часах акă шкулсенче вĕренӳ çулĕ вĕçленет. Çуллахи каникул вăхăтĕнче ачасем лодкăна Атăл çине яраççĕ. Кунта вĕсен практикăллă ĕç пуçланать. Лодкăпа çӳреме вĕренсе çитсен ачасене «Юный судомеханик» ятне параççĕ.

И. С.

СУД

Çынна вĕлернĕ

Кăçалхи майăн 7-мĕшĕнче Шĕмшеш ялĕнче (Советски р.) пусăран çын вилли кăларнă. Вăл — çав ялти А. Казакова пулнă.

Тĕрĕслесе пăхсан çакă палăрнă. Казакова хăйсен колхозĕнчи счетоводпа пурăнса йывăрçын пулнă, унăн çийĕнче 5 уйăхри ача пулнă. Алимент тӳлессинчен çăлăнас тесе, Краснов Казаковăна вĕлерме шутланă.

Майăн 6-мĕшĕнче каçхине вăл ăна унпа пĕрле пĕр çын патне кайса килме чĕннĕ. Казакова килĕшнĕ. Кайсан-кайсан, вĕсем пусă патне шыв ĕçме пынă. Казакова пусăран шыв ăсма пуçласан, Краснов ăна сасартăк уραран ярса илнĕ те пусăна пăрахнă.

Краснов хăйĕн айăпне йышăннă. Суд ăна 10 çула хупмалла, кайран 3 çул хушши суйлав прависĕр хвармалла тунă.

С. МИЖЕРОВ.

Лекци

Паян, майăн 24-мĕшĕнче, ВКП(б) Шупашкар горкомĕн парткабинетĕнче философи çинчен вулакан лекцисен циклне итлекенсем валли **«Диалектикăллă материализм — марксистла-ленинла партин мировоззренийĕ»** темăпа тӳлевлĕ лекци пулать. Лектор — **Сафрошкин** юлташ.

Лекци каçхине 8 сехетре пуçланать.

ПАРТКАБИНЕТ.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

ЕВРОПĂРИ, АФРИКĂРИ ТАТА АЗИРИ ВĂРÇĂ

(Вăрçă ĕçĕсен дневникĕ)

Англипе Германи хушшинчи фронтра нимĕнле пысăк ĕçсемех те пулман. Майăн 21-мĕшĕнче кăнтăрла Англин çыранри районĕсенче Германи авиацийĕн пысăкках мар активлăхĕ палăрнă. Çав кунах Англи бомбардировщикĕсем Германин Гельголанд утравĕ çинчи тинĕс-çар бази çине пырса тапăннă. Бомбардировщиксен тепĕр отрячĕ Бельон сывăхĕнчи (Францире) электростанци çине тата нефтьрен тĕрлĕ япаласем хатĕрлекен завод çине бомбăсем пырса пăрахнă.

* * *

Юлашки кунсенче **Вăтаçĕр тинĕсĕн** хĕвелтухăç пайĕнче вăрçĕ ĕçĕсен объекчĕ Крит утравĕ пулса тăрать. Англи командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, майăн 20-мĕшĕнче Германи авиацийĕ Крит утравĕ çине темиçе хут пырса тапăннă. Авиаци пыра-пыра тапăннă хушăра утравăн тĕрлĕ пункчĕсене парашютистсемпе салтаксен групписем анса юлнă, вĕсене кунта транспорт самолечĕсемпе илсе пынă. Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, нимĕçсем çавăн пекех тата тинĕс çинчен те десант антарса хăварма хăтланнă. Рейтер агентствин Каирти корреспонденчĕ çапла пĕлтерет: Германин парашютлă чаçĕсем анса юлнă пирвайхи пунктсем Мелеми аэродромĕпе Суда заливĕ пулнă. Грецине оккупациленĕ хыççăн çак залив Англин Вăтаçĕр тинĕсĕн хĕвелтухăç пайĕнчи Англин ытларах пысăк тинĕс бази пулса тăнă. Пирвайхи десанта майăн 20-мĕшĕнче икĕ сехетре антарса хăварнă. Десант аннă вăхăтра противник нумай бомбăсем пăрахнă. Çав кунах 6 сехет те 30 минута тĕлне Кани, Гераклион, Ретимни сывăхĕнче, çавăн пекех тата Суда заливĕ патĕнчен çурçĕр енчи çурма утрав çине татах темиçе десант анса юлнă. Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, утрав çине 3000 парашютист анса юлнă. Кунсăр пуçне, Германин 7 пин çынлă дивизине транспорт самолечĕсемпе планерсем çинче илсе пынă. Германи войскисен пĕр пайне пĕтерсе тăкнă. Ассошиэйтед пресс агентствин Каирти корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, майăн 20-мĕшĕнче каçхине атака тунă вăхăтра кăна нимĕçсен пин çын пĕтнĕ. Хальхи вăхăтра утрав çинче хаяр çапăçусем пыраççĕ. Корреспондент пĕлтернĕ тăрăх, Крит утравне англичансем контролесе тăраççĕ.

Çавăн пекех тинĕс çинче те активлă çапăçусем сарăлса пыраççĕ. Майăн 21-мĕшĕнче Германи самолечĕсем, тенĕ Германи командованийĕн сводкинче, Вăтаçĕр тинĕсĕн хĕвелтухăç пайĕнче Англин тинĕсри вăйĕсем çине пырса тапăннă. Бомбăсем тивнипе пĕр линкор, 6 крейсер тата пĕр эсминец пĕтнĕ. Майăн 22-мĕшĕнче ирхине, тесе пĕлтерет Германири информаци бюровĕ, Крит утравĕ патĕнчен хĕвеланăç енче Германи самолечĕсем Англи суднисен караванĕ çине пырса тапăннă. Англин пĕр крейсерне сиен кӳнĕ. Итали командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, Итали самолечĕсем Мальта утравĕ çине пырса тапăннă. Англи командованийĕ кăларнă коммюникере каланă тăрăх, Англи авиацийĕ нимĕçсем оккупациленĕ Греци территорийĕнчи аэродромсем çине татах тепĕр хут бомбăсем пырса пăрахнă.

Германи командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, **Çурçĕр Африкăра** Тобрук патĕнче разведка тăвакан отрядсен активлă ĕçĕсем палăраççĕ. Соллум районĕнче активлă вăрçă ĕçĕсем пулман.

Хĕвелтухăç Африкăра, Абиссинире, герцог Аоста войскисем парăннă хыççăн çапăçусем Аддис-Абеба патĕнчен кăнтăр енче сарăлса пыраççĕ.

Англин Çывăхри Хĕвелтухăçĕнчи вăйĕсен командованийĕ кăларнă коммюникере каланă тăрăх, Абиссинири Аддис-Абеба патĕнчен кăнтăр енче вырнаçса тăракан кӳлĕсен районĕнче Италин икĕ дивизирен юлнă войскисемпе Англи войскисем хушшинче çапăçусем пыраççĕ. Англин кăнтăр енчен наступлени туса пыракан малти чаçĕсем, тенĕ малалла сводкăра, Итали бригадин командирне тата чылай салтаксене тыткăна илнĕ.

Галла-Сидамо районĕнче, тенĕ Итали командованийĕн сводкинче, Англи войскисем Итали чаçĕсен позицийĕсем çинелле пырса кĕрес шутпа пуçланă атакăна сирсе янă.

* * *

Иракра Эль-Фалуджа районĕнче çапăçусем пыраççĕ (Хаббани патĕнчен 24 километртра тата Багдад патĕнчен 65 километртра). Англин Çывăхри Хĕвелтухăçĕнчи вăйĕсен командованийĕ кăларнă коммюникере каланă тăрăх, çав хулана туртса илнĕ хыççăн Англи войскисем Иракăн çак районра çапăçакан отрячĕсене хупăрласа илес тĕлĕшпе операцисем сарса янă. Хальхи вăхăтра англичансем Эль-Фалуджа патĕнчи çĕнĕ позицисем çинче çирĕпленсе тăнă. Англи авиацийĕ Рашид аэродромĕ çине бомбăсем пырса пăрахнă.

Сирире Сири чаçĕсемпе де Голль генералăн войскисем хушшинче çапăçусем пыраççĕ. Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Францин генерал Денц ертсе пыракан вăйĕсене Ливан çине пырса кĕме приказ панă пулмалла. Çакна ăна англичансем Палестина енчен пуçлама пултаракан интервенцие сирсе ярас шутпа тăваççĕ.

Англи авиацийĕ Сирин Тадморти (Пальмира) тата Дамаскри аэродромĕсем çине татах тепĕр хут бомбăсем пырса пăрахнă.

Майăн 22-мĕш. (ТАСС).

СРОЧНО ТРЕБУЮТСЯ
каменщики
плотники
чернорабочие.
ОПЛАТА СДЕЛЬНАЯ. Общежитием обеспечиваются. Обращаться по адресу: г. Чебоксары, левый берег реки Волги, (бывший стеклозавод).
5—2

АРТЕЛИ ИНВАЛИДОВ
„ЧЕБТОРГИН"
ТРЕБУЮТСЯ ОХРАННИКИ.
Принимаются инвалиды III группы. Обращаться по адресу: Чебоксары, улица Ленинградская, дом № 20.

„ГЛАВКИНОПРОКАТĂН" ЧĂВАШ РЕСПУБЛИКИНЧИ КОНТОРИ
„ЗАКЛЮЧЕННЫЕ"
Ятлă, саслă фильма çак кунсенче республикăри экрансем çине кăларать.
Сценарист—Н. ПОГОДИН, режиссер—Е. ЧЕРВЯКОВ, композитор—Ю. ШАПОРИН, операторсем—М. ГИНДИН, Г. ПЕТРОВ, звукооператор С. КЛЮЧЕВСКИЙ, художниксем—Б. КОНОБЛОК, М. КАРЯКИН, В. ПАНТЕЛЕЕВ.
Паллăрах рольсенче:
Сонька—В. Д. Якунова, Костя, капитан—республикăн тава тивĕçлĕ артисчĕ М. Ф. Астангов, Громов—республикăн тава тивĕçлĕ артисчĕ Б. Г. Добронравов, пысăк начальник республикăн тава тивĕçлĕ артисчĕ А. И. Чабан, Макс—республикăн тава тивĕçлĕ артисчĕ М. М. Яшин.
Мускаври Ленин орденлĕ „Мосфильм" киностудийĕн производстви.
„Главкинопрокат" кăларĕ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, экономика пайĕн — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, «Ĕçхĕрарăмĕ» журналăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство конторин — 0—23.

НТ 3062. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР, Заказ № 260. Ф. б. 58 84 п. л.